

ENDAVANT LES ATXES

Immigració, desigualtats i discriminació

Alexandra Mihaela Valsan

2n Bat C

Tutora: Montserrat Borràs

Departament: Història i Geografia

Curs: 2021-2022

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Al meu germà Andres,
qui cada nit em preguntava
com el treball m'anava.

A la meva mare
per les seves abraçades,
que eren molt necessitades.

Al meu pare,
qui m'ha fet ser tan autoexigent
que ni la perfecció m'és suficient.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	2
PART TEÒRICA	4
1. LES MIGRACIONS	4
1.1. Els moviments migratoris	5
1.2. Les causes dels moviments migratoris	5
1.3. Les conseqüències dels moviments migratoris	6
2. IDEOLOGIA I CREENCES	7
2.1. La pertinença a un grup	7
2.2.1. La nostra ineludible condició (multi)cultural	10
2.3. La construcció social de l'immigrant	11
2.3.1 A qui considerem immigrant?	11
2.3.2 Concepció de l'estranger dins d'una societat	12
3. INTEGRACIÓ I DESIGUALTAT	14
3.1. Desigualtat social, diversitat cultural i educació	14
3.2. La diversitat cultural com a pretext de l'exclusió social	15
3.3. La pedra angular: el concepte d'integració	15
3.4. Migració i adolescència	16
PART PRÀCTICA	17
Salou i el Perelló	17
Salou, Tarragonès	18
El Perelló, Baix Ebre	19
1. ENQUESTA I RESULTATS	20
1.1. Introducció de l'enquesta	20
1.2. Presentació dels resultats	21
1.2.1. Mostra de cada de cada centre educatiu	21
1.2.2. Gènere dels participants de cada institut	23
1.2.3. Anys que porten els participants de cada institut a l'estat espanyol	27
1.2.4. Motius pels quals ha emigrat cada participant	30
1.2.5. Discriminació als instituts	36
1.2.6. Termes adequats per als participants	39
1.2.7. Està el centre educatiu preparat per rebre nousvinguts?	43
1.3. Conclusions de l'enquesta	45
2. ENTREVISTES A PROFESSORS	46
CONCLUSIONS	48
WEBGRAFIA	50
BIBLIOGRAFIA	51

INTRODUCCIÓ

Tenia només tres anys quan vaig haver de marxar del meu país cap a l'estranger amb els meus pares de 25 i 29 anys respectivament. Amb només 50€ a la butxaca i amb una nena petita agafada de la mà, la meva mare va deixar la família, el lloc de treball, els estudis, els amics, la casa recentment comprada i la seva estimada Romania per marxar gairebé a 3.000 km de distància de la seva llar. El meu pare havia arribat a Espanya un any abans que nosaltres dues. Va haver de dormir fins i tot enmig d'un camp i va arribar a tindre tres llocs de treball alhora només per poder-nos enviar diners cap a Romania per sobreviure.

La situació política i econòmica del meu país d'origen era, i segueix sent, tan precària que no hi havia forma de viure-hi. Els meus pares no tenien gairebé ni diners per comprar-me bolquers així que es van veure obligats a marxar. He viscut situacions de discriminació pel meu lloc d'origen, la meva cultura, pels meus pares, per la meva situació econòmica i pel fet de no ser com la resta.

Per la realització d'aquest treball he llegit diferents monografies específiques sobre el tema de les migracions, tant en l'àmbit espanyol com en altres regions del món. Alguns dels títols consultats són: *com Refugiados climáticos. Un gran reto del siglo XXI*", *La inserción de los inmigrantes. Luces y sombras de un proceso* i *La inmigración extranjera a España. Els reptes educatius*. Després d'haver observat diferents visions de sociòlegs i antropòlegs he fet una part teòrica en la qual he explicat qüestions com la diversitat cultural com a pretext de l'exclusió social.

He estructurat el treball en una part teòrica en la qual podreu observar tres apartats diferents (les migracions, ideologies i creences i la integració i desigualtat) i una part pràctica en la que he confeccionat i passat una enquesta a l'alumnat nascut fora de l'Estat espanyol del centres educatius Jaume I de Salou i l'institut El Perelló, abans amb el nom de Blanca d'Anjou, que es troba al municipi de El Perelló. També he realitzat una entrevista a professors de filosofia d'ambdós centres, que en algun moment de la seva vida han estat en contacte personal amb el fenomen migratori.

La meva història familiar i personal, com podem comprendre ha estat decisiva per triar les migracions com a base d'aquest treball, per entendre els diversos els motius pels quals emigren les persones, descobrir construccions mentals que la societat té sobre els immigrants, descobrir el motiu pel qual hi ha més immigrants a les zones urbanes que a les rurals i comparar la situació de la immigració entre dos centres escolars de poblacions de Catalunya diferents -àrea urbana i àrea rural-.

PART TEÒRICA

1. LES MIGRACIONS

L'estudi de les migracions és essencial per a entendre la dinàmica d'una població. Per això aquest apartat intenta deixar clars els conceptes relacionats amb aquest fenomen poblacional.

Les migracions són moviments de població d'un lloc a un altre. Ve del mot llatí *migrare*, que significa "canviar de residència, moure's"

Emigrar vol dir marxar d'un lloc a un altre, doncs aquesta persona serà considerada un emigrant des del punt de vista del Marroc.

Aquest verb ve del mot llatí *emigrāre* que significa "traslladar-se d'un lloc a un altre"

Immigrar vol dir arribar d'un lloc a un altre. En el cas de la persona que hem donat com a exemple anteriorment, seria considerada un immigrant per a l'estat espanyol.

Aquesta paraula ve del llatí *immigrare* que significa "venir d'un lloc per establir-se en un altre"

Per tant, immigrar i emigrar són dues cares d'una mateixa moneda, i aquesta moneda és la migració. Per entendre què és un immigrant primer hem d'entendre què és la migració de persones.

Per exemple, si una persona marxa del Marroc a Espanya a viure, això és una migració. però també si va cada dia a treballar o ha viure a un municipi diferent del que resideixi que sigui dins del mateix estat. Per tant, un migrant és alhora immigrant i emigrant

La dinàmica d'una població no depèn únicament del moviment constant de població o del saldo migratori sinó també i essencialment dels naixements i les defuncions que són el moviments naturals de la població.

1.1. Els moviments migratoris

L'impuls d'emigrar es veu frenat pel desig de pertinença al lloc d'origen i només es desencadena si s'hi produeixen situacions intolerables o si l'atracció del lloc de destinació és molt intensa. Les causes de les migracions són diverses i les seves conseqüències, complexes.

Els humans solem tenir la necessitat de pertànyer a un lloc o a un col·lectiu amb el qual sentir-nos identificats com a identitat plural i aquesta necessitat frena l'impuls d'emigrar d'un determinat lloc. Per frenar el desig de permanència al un lloc d'origen fa falta que es produeixi un determinat nombre de situacions intolerables o si l'atracció del lloc de la destinació és molt intensa i la qualitat de vida es considerablement molt més qualitativa en un lloc que en l'altre.

1.2. Les causes dels moviments migratoris

Hi ha països en els quals com hi ha molta desocupació o els salaris són massa baixos com perquè sigui rendible treballar en aquell país i per l'altra part hi han països més desenvolupats, més industrialitzats i potser pot haver més necessitat de mà d'obra. Aquesta va ser la causa de l'emigració espanyola cap a Llatinoamèrica i cap a l'Europa occidental durant els segles XIX i XX. També va causar migracions interiors en els països industrialitzats, ja que va causar que gran part de la població resident en la part rural migrés del món rural emigrés cap a la ciutat per trobar llocs de treball i millorar la seva economia i qualitat de vida.

Les catàstrofes naturals com els terratrèmols, la desertització i conseqüents sequeres, les inundacions prolongades comporten dificultats en les activitats econòmiques i inseguretat en la població. També en aquest apartat podem incloure malalties contagioses com la pesta.

Per poder parlar sobre les catàstrofes naturals i com afecten als moviments migratoris a Espanya he triat el llibre de Miguel Pajares *Refugiados climáticos. Un gran reto del siglo XXI*¹.

Les guerres, persecucions i exilis forçosos també són possibles causes que poden provocar l'emigració exterior que proporciona més seguretat política. A Espanya això va ser molt visible durant i després de la Guerra Civil, ja que moltes persones es van veure obligades a exiliar-se a països com França o Mèxic.

¹ PAJARES ALONSO Miguel - Refugiados climáticos. Un gran reto del siglo XXI

1.3. Les conseqüències dels moviments migratoris

Tot seguit intentarem explicar com aquest trasbals de població influeix tant en el lloc d'origen com en el d'arribada i en tots dos llocs tant de forma negativa com positiva.

Pel país o lloc d'origen, l'emigració redueix el problema de falta de feina, rebaixa la pressió social i ajorna problemes urgents. Però, alhora, suposa la pèrdua de força de treball -de vegades ja educada i formada- en la que l'estat ha invertit recursos i de persones molt dinàmiques i amb iniciativa. Un cop dit això és fàcil entendre que la majoria de migrants són joves - d'entre 14 i 25, i la seva marxa provoca l'envelliment de la població i el despoblament del territori.

Pel país de destinació. L'arribada massiva d'immigrants pot crear conflictes laborals (baixen els salaris), degradació d'habitatges a la perifèria i al centre urbà i problemes d'acceptació per una part de la societat. No obstant això, també cal considerar l'aportació que pot comportar l'emigració per al desenvolupament econòmic i per a la diversitat cultural del país d'acollid...

I de moment, sols hem parlat de com les migracions influeixen en l'economia i societat dels territoris implicats, però també hem de pensar en com això afecta els migrants. Com a humans que tenen la necessitat de pertànyer a un lloc o a un col·lectiu aquest fet serà d'una importància vital.

Per a la persona emigrant comporta decidir qüestions importants sense garanties ni seguretat: prendre la decisió de marxar, decidir el lloc de destinació, adaptar-se al nou medi, veure quin paper pot desenvolupar en la nova societat i afrontar els possibles problemes de llengua, de cultura i d'identitat.

2. IDEOLOGIA I CREENCES

És important per poder endinsar-nos en el quid d'aquest treball de recerca entendre algunes qüestions relacionades al pensament i funcionament dels individus d'una societat i com algunes construccions socials han afectat la nostra forma de veure a les persones arribades d'altres llocs o novingudes a la nostra societat. En aquest apartat parlaré principalment sobre el sentiment de pertànyer a un grup, la multiculturalitat i com aquesta qualitat ens defineix a tots per igual, diferents formes de veure als immigrants i finalment he volgut afegir la construcció social de l'immigrant i quina es la concepció que tenim dels estrangers dins de la societat.

2.1. La pertinença a un grup

Què és una identitat col·lectiva? En termes genèrics, pot definir-se com un estat de consciència, el sentiment més o menys explícit de pertànyer a un grup o categoria de persones, o de formar part d'una communitas.

Tal sentiment de pertinença o comunió emergeix d'una certa unitat d'interessos o condició; i s'aferma en un moviment reflexiu del Jo a l'Altre, en contraposar-se dialècticament un Nosaltres enfront d'un Ells. Un sentiment d'identitat col·lectiva es construeix mitjançant manipulacions ideològiques, simbòliques i rituals; encara que no hi ha dubte que tal ideologia i simbologia graviten sobre realitats sociològiques i culturals prèvies, les quals tendiran a ser realçades, reafirmades i recreades.

La pertinença a un grup o categoria social es defineix tant per inclusió com per exclusió: no sóc dona, doncs sóc home; no és indígena, per tant és foraster; és jueu, així que no és cristià. El que s'és o s'aspira a ser és realçat en contraposar-ho a allò que no s'és ni es desitja ser. Per tant, en l'afirmació d'una identitat individual o col·lectiva es posen en joc dos impulsos alterns que resulten complementaris.

Des de dins del grup se subratlla allò que els seus membres comparteixen, la qual cosa els identifica o fa iguals, amb un propòsit d'uniformització. No obstant això, cap a l'exterior la qüestió es manifesta com a impuls de diversificació, de singularitat, en emfatitzar-se allò que fa diferents dels altres. Sentir-se únic, diferent.

Una identitat pot ser viscuda amb un sentiment afirmatiu d'orgull i satisfacció; o ben experimentada com a humiliació i alienació, com un estigma. És a dir, a vegades una identitat col·lectiva és acceptada pels seus sustentadors; però en unes altres és imposada com estigma, convertint-se en causa de discriminació o persecució.

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Ser identificat com a jueu a l'Europa medieval o l'Alemanya nazi suposava quedar marcat per la infàmia, exposat als abusos i les burles més cruels, i al final a la persecució i extermini físic. En una certa manera, l'íntim convenciment de formar part del poble escollit per Déu havia de servir per a contrarestar -almenys psicològicament- l'opressió soferta pels gentils. Aquesta profunda fe a tota prova, i l'empara de comunitats fortament cohesionades, explica la supervivència del poble jueu després de segles i segles de diàspora i persecucions. En canvi, ser jueu a Israel o als Estats Units és en l'actualitat motiu d'orgull enfront de propis i estranys.

Als anys seixanta i setanta, es van crear eslògans com aquell "black is beautiful" que van cridar els negres nord-americans quan es van mobilitzar massivament contra el racisme, en defensa dels seus drets civils i la seva dignitat com a raça.

Això també ens pot recordar el moviment *Black Lives Matter* de 2020 de l'acrònim BLM, sorgit als EUA després que un policia blanc va assassinar a sang freda un home indefens només pel fet de ser negre mentre aquest home negre li suplicava que li deixés de pressionar el coll amb el genoll i dient-li que no podia respirar. Aquest moviment també va portar a moltes manifestacions i mobilitzacions de població durant la pandèmia de la COVID-19. El fet que succeís durant una pandèmia, va causar que la població que més va manifestar-se, els joves, ho fes de forma digital a través de les xarxes socials com *Instagram* o *Tiktok*.

Els sud-africans de raça negra alçats amb valentia contra l'infame sistema de l'*apartheid* canten, criden i ballen eslògans semblants, reivindicant el poder polític i la dignitat que els són negats. En la cristal·lització d'una efectiva identitat col·lectiva es conjuguen elements objectius i subjectius, realitats individuals o col·lectives. Perquè una identitat col·lectiva sigui eficient es necessita compartir una quantitat de requisits interpersonals.

En fi, la identitat és un prisma de múltiples cares i dimensions; el que es correspon amb la capacitat que existeixin múltiples realitats col·lectives juxtaposades o superposades en les quals es veu implicat l'individu. La vivència del col·lectiu es desdoblega en múltiples plans o estrats. De manera que el bàsic interrogant qui sóc jo?, exigeix respondre a moltes qüestions parcials abans de ser resolt: d'on sóc jo?, qui sóc jo?, com i quan sóc jo? L'individu va construint la seva identitat personal a mesura que s'implica en els diversos plans de la realitat col·lectiva que li ha tocat viure.

2.2. Els humans, éssers (multi)culturals

És un fet que al món hi ha un munt de cultures que han de conviure d'alguna manera. Això ha portat als antropòlegs culturals a preguntar-se si cal preservar la puresa cultural, evitant la contaminació de les cultures equivocadament anomenades "primitives".

Preservar la diversitat cultural seria per a Claude Lévi-Strauss, pare de l'antropologia cultural francesa, com preservar la biodiversitat, és a dir, conservar una de les grans riqueses d'aquest món. La diversitat garanteix la possibilitat de renovació de la humanitat.

Però, realment té sentit aquest esforç de conservació? I, a més, és realment possible mantenir aquesta "puresa" en un món globalitzat? Com podem mantenir l'aïllament cultural en el món de la informació? Per altra banda, la mescla i la influència mútua de les cultures portarà realment a una uniformitat cultural?

Clifford Geertz proposa una visió completament diferent a la de Lévi-Strauss.

2.2.1. La nostra ineludible condició (multi)cultural

L'antropòleg Geertz, exposa convincentment que l'ésser humà no és un ser "natural", en el sentit de tenir una naturalesa humana constant i independent del temps i lloc, sobre la qual se superposaria la cultura com a segon estrat. L'ésser humà és un ser cultural. L'evolució no ha produït primer en ser biològic que després es desenvoluparia social i culturalment.

"El que ha succeït en realitat és que la cultura, més que agregar-se, per dir-ho així, a un animal acabat o virtualment acabat, va ser un element constitutiu i un element central en la producció d'aquest animal mateix. [...] Entre les estructures culturals, el cos i el cervell, es va crear un sistema de realimentació positiva en el qual cada part modelava el progrés de l'altra. [...] Senzillament, aquesta evolució suggereix que no existeix una naturalesa humana independent de la cultura."²

La conclusió que es desprèn d'aquesta constatació és que els humans som animals que ens complementem gràcies a la cultura. Ho diré d'una altra manera, arribem a ser humans només per esquemes culturals en virtut dels quals ordenem i dirigim les nostres vides. Sense aquests mecanismes extragenètics, la nostra conducta seria un pur caos, perquè els referents no culturals que estan inserits en la nostra biologia són molt febles.

El nostre sistema nerviós central és incapaç de dirigir per si mateix la nostra conducta. Algunes coses estan genèticament controlades (per exemple, no necessitem aprendre a respirar). Unes altres tenen base genètica (per exemple, capacitats com la de parlar o somriure) però necessiten un context cultural per a desenvolupar-se i tenir un determinat sentit. Com pot veure's, el determinant per a la nostra conducta acaba sent decisivament el cultural. En definitiva, les estructures culturals no són un plus de l'existència humana, són la seva condició de possibilitat.

Per tant, podria dir-se que el que els humans tenim en comú "per naturalesa" és ser éssers culturals. Ara bé, aquest ser cultural que som, no s'expressa en una única cultura comuna.

Geertz afirma que som éssers humans constitutivament multiculturals.

"no per obra de la cultura en general, sinó per formes en laire grau particulars d'ella"; pel que "si desitgem descobrir el que és l'home, només podrem trobar-lo en el que són els homes; i els homes són, abans de res, molt variats".³

Tota creació cultural és una creació particular, això és, una entre les possibles. No existeix "la" cultura. Per això precisament, sempre són possibles varies, moltes.

² GEERTZ Clifford James

³ IBIDEM

2.3. La construcció social de l'immigrant

Amb la intenció d'arribar a distingir diferents visions sobre el concepte d'immigrant he llegit detingudament alguns apartats del llibre de Francisco Torres, "La inserción de los inmigrantes Luces y sombras de un proceso". En aquest apartat menciono sociòlegs com Simmel Georg, Park Robert i Sayad Abdelmalek. Els dos primers ens mostren una visió una mica més positiva que Sayad però em van semblar totes molt interessants.

2.3.1 A qui considerem immigrant?

La resposta és complexa i ha variat històricament. Aquí, com en altres aspectes, cal distingir entre la situació a Europa i als Estats Units, el Canadà, l'Argentina i altres societats d'immigració. Aquestes últimes es van formar amb les migracions procedents d'altres estats, societats i cultures. Els immigrants eren, per definició, estrangers. Per part seva, en els estats europeus les migracions procedien del hinterland agrícola de les ciutats o de les regions més pobres. Els estrangers eren presents en les antigues capitals imperials com Istanbul o Viena, i en les modernes capitals com París o Londres a finals del segle XIX, però sempre van ser minoritaris. Els immigrants eren, en la seva immensa majoria, nacionals rurals arrossegats a les ciutats pel procés d'industrialització i urbanització. Aquesta situació es va modificar a mitjan segle XX quan els fluxos migratoris van passar a ser, majoritàriament, externs. Externs com a compostos d'estrangers i externs en tant que procedents, amb algunes excepcions, de fora d'Europa.

A Espanya es produeix una dinàmica similar, això sí amb quaranta anys de retard. Les migracions internes dels anys 50 i 60 van nodrir de mà d'obra i de nous veïns els nuclis de desenvolupament franquista com Madrid, Catalunya, el País Basc i el País Valencià. Amb la crisi de 1973 i la recessió econòmica, el moviment migratori intern es va detenir. Més tard, ja en els anys vuitanta, comencen a ser perceptibles nous fluxos migratoris. Un, més antic, s'havia iniciat en els anys seixanta i estava compost per europeus del centre d'Europa, jubilats en la seva immensa majoria.

L'altre, que es conforma a mitjan anys setanta, està protagonitzat per homes procedents del Magrib i, en menor mesura, homes i dones d'Amèrica Llatina i Àsia. En trenta anys, de 1960 a 1990, la figura de l'immigrant canvia. En els anys 60 i 70, a Catalunya i el País Valencià, els immigrants eren els nous veïns procedents d'Andalusia, Múrcia i Castella la Manxa.

En els anys noranta, els residents estrangers procedents de l'Europa rica eren guiris o turistes, reservant-se el terme immigrant pels marroquins, llatinoamericans i xinesos. Més enllà de les denominacions, les unes i les altres designen diferents tipus socials.

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

“El caràcter intern o extern dels fluxos migratoris ens indica la condició de nacional o estranger de l'immigrant, una qüestió bàsica en un món organitzat políticament en Estats. No obstant això, la referència a la nacionalitat administrativa no ens proporciona -per si sola- una resposta inequívoca a la qüestió: qui és immigrant en la nostra societat? Com a mostra la situació dels ciutadans de la Unió Europea-15, particularment dels jubilats residents en la costa mediterrània, no tots els estrangers són considerats immigrants.”⁴

Al mateix temps, sembla que hi ha immigrants que mai deixaran de ser-ho i que, més encara, semblen traslladar aquesta condició als seus descendents, com quan es descriu com a segona generació als fills i filles d'immigrants nascuts aquí i que, per tant, mai han migrat.

Immigrant, doncs, fa referència a un locus social específic i no tant, o no fonamentalment, a l'estricta diferenciació jurídica i política entre estranger i nacional.

El caràcter de construcció social ha centrat la reflexió sociològica sobre l'immigrant. Una construcció que li emplaça dins i fora del "nosaltres" que conforma la societat de recepció. Una tensió constituent que ha de resoldre's per l'assimilació o, en l'actualitat, per la seva integració.

2.3.2 Concepció de l'estranger dins d'una societat

L'estranger ocupa, d'acord amb Simmel, un lloc especial en la societat de recepció. És un tipus social que combina, al mateix temps, la mobilitat i la permanència, la proximitat i la distància social. És un membre del grup lligat a ell amb una forma particular de relació, ja que igual que els pobres i les diverses classes "d'enemics interns", l'estranger està dins del grup i al mateix temps "fos i enfront del grup".

Simmel il·lustra la seva concepció amb el comerciant i el judo com a figures històriques de l'estranger que combinen la proximitat econòmica i quotidiana i la distància social i cultural. A diferència dels membres del grup, l'estranger no és considerat com un individu particular, amb característiques específiques que defineix la seva relació amb ell, sinó com el representant d'una categoria social que li defineix com a comerciant o jueu (i ara, afegeixo, com a moro, sudaca o, més senzill, immigrant).

Un dels fundadors de l'Escola de Xicago, Robert Park, va reprendre aquesta idea de Simmel en un doble sentit. En un pla molt genèric, filosòfic, l'estranger és el veí cosmopolita de la ciutat. En un pla més concret, molt deutor dels seus estudis al Xicago de les primeres dècades del segle XX, la

⁴ TORRES, Francisco *La inserción de los inmigrantes. Luces y sombras de un proceso.*

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

situació de l'immigrant no es perpetua ni ha de fer-ho, ja que està destinat a "americanitzar-se". El concepte que enllaça una i una altra situació és "l'home marginal", un híbrid cultural que comparteix íntimament dues cultures diferents, però amb una sensació de "dicotomia moral i de conflicte".

Malgrat les tensions, la visió de Park és optimista en els dos sentits considerats. En un pla més abstracte, l'home marginal és el ciutadà del nou món que s'està construint, l'actor del mite del "melting pot" nord-americà. En un pla més concret, els conflictes que viu l'immigrant a Chicago i la seva situació de dicotomia moral i de doble pertinença es resoldran amb el tempo i la seva plena americanització.

La tensió dins-fora serà el centre de la reflexió de Sayad⁵ sobre la situació de la immigració algeriana a França que es caracteritza per la "doble absència". No pertany plenament a la societat de recepció, però al mateix temps és un absent de la seva societat d'origen. Està dins i fora en les dues societats. Aquesta situació no té el vessant positiu que, malgrat les tensions, trobem en Simmel i Park. La doble absència algeriana a França està marcada per la subordinació social, econòmica, cultural i ciutadana, que és legítima per la seva suposada provisionalitat. La contradicció entre el dret i la realitat caracteritza, segons Sayad, la condició d'immigrant. La dissonància entre un estatus de provisionalitat legal i social i la realitat de membre permanent de la societat de recepció, evident amb la migració familiar,

"imposa a tots mantenir la il·lusió col·lectiva d'un estat que no és provisional ni permanent".

"L'immigrant veu definida la seva posició per estar dins i fora del grup, combinant de manera desigual la proximitat física i la distància social, amb un estatut que no és provisional ni permanent. La seva condició és, doncs, relacional i relativa i demostra la raó per la qual tenim estrangers que no són considerats immigrants i fills de persones que van emigrar fins aquí i que encara reben aquesta denominació."⁶

⁵ SAYAD Abdelmalek

⁶ TORRES, Francisco *La inserción de los inmigrantes. Luces y sombras de un proceso*

3. INTEGRACIÓ I DESIGUALTAT

He volgut parlar no només des d'una perspectiva teòrica dels immigrants sino que també integrar una visió subjectiva i personal a aquest TDR. És per això que he triat el llibre "La immigració estrangera a Espanya, Els reptes educatius" de Francesc Carbonell, Eliseo Aja, el Col·lectiu Ioé (C.Pereda, W. Actis i M. A. de Prada), Jaume Funes i Ignasi Vila.

D'aquest llibre tan complet, he triat només els apartats destinats a la part més difícil d'un immigrant. Sembla a primera vista que lo més difícil de emigrar és marxar d'un lloc a un altre o rebre els papers per poder figurar legalment dins del país de destinació, però realment la part més difícil per a un immigrant és sobrepassar les desigualtats que ha de viure per poder integrar-se dins de la població nativa per poder viure una vida decent.

3.1. Desigualtat social, diversitat cultural i educació

A la síntesi del llibre fa un breu resum on s'esmenta el creixement migratori produït per la millora econòmica del país i la globalització. Aquesta immigració en constant creixement (generalment de països més empobrits) s'agrupen en minories per les seves diferències culturals. Aquestes diferències desemboquen en diversos problemes, com l'exclusió social o la gestió envers l'educació i altres àmbits socials dels col·lectius.

L'article menciona com en l'apartat de l'educació el més difícil no és els problemes que poden derivar per l'acceptació social a causa de les diferències culturals sinó en la manera en la qual l'ensenyament pot ser igualitari per a tothom, sense importar la teva cultura.

A més a més, parla sobre remodelar una nova forma de l'integració. És a dir que, en lo referent a l'educació, per a realitzar una bona integració, s'hauria de buscar de millorar les capacitats emocionals, personals i socials.

3.2. La diversitat cultural com a pretext de l'exclusió social

Hi ha una problemàtica per les diferències culturals, per la qual cosa les institucions i l'Estat actuen amb retard i poca eficàcia per la pressió ciutadana d'alguns sectors de la població que es podria generar en contra dels polítics que representen les institucions i l'Estat. Les mesures preses per gestionar aquest problema estan centrades en el present o el passat, sense mirar la prevenció ni al futur.

També per part del moviment intel·lectual pedagògic es comet l'error d'assumir que la diversitat cultural generarà enriquiment sense importar la forma en com es planteja i gestiona.

La problemàtica no resideix en la falta d'acceptació de la diversitat cultural, sinó en els prejudicis que es generen cap aquestes minories. I els errors del sistema venen donats per fomentar aquesta acceptació de la diversitat, que indirectament es relacionada amb la desigualtat social.

Per establir el terme de la igualtat al pensament col·lectiu proposa una campanya en medis que tinguin molta visibilitat a més del sector educatiu.

Un altre factor important és que el autor considera que un col·lectiu no té perquè deixar de ser diferent per a formar part de la societat com a ciutadans, si no que tenen que deixar de tenir condicions desiguals en comparació amb els altres ciutadans.

3.3. La pedra angular: el concepte d'integració

La ensenyança sobre el concepte d'integració i igualtat no s'ha de fer únicament en els centres on hi ha diversitat cultural sinó sobretot en aquells on no hi ha per donar a peu una societat millor. La proposta de la ensenyança es centrar el focus d'atenció en els grups majoritaris (i no les minories) per a no fer destacar més a l'immigrant o col·lectiu minoritari.

Ja que els grups majoritaris són els que principalment tenen el poder a la societat i per tant els que més fàcil ho tenen per fomentar la integració de les minories.

S'ha de respectar els costums perquè si es comencen a no respectar els costums estariem discriminant i per tant dificultant l'integració.

Acceptar els seus costums es una bona oportunitat per aprendre d'aquests i millorar els nostres propis. La recerca per la acceptació de les seves costums només serà aturada quan aquestes involucrin violència o impedeixin les normes de convivència bàsiques.

3.4. Migració i adolescència

Els processos migratoris impliquen una escassetat de recursos econòmics i diferències culturals que poden complicar la vida dels qui els realitzen. Sobretot a individus que es situen en una etapa complexa i de creixement personal com el de l'adolescència.

A l'article principalment és crítica i planteja el manteniment dels immigrants fins als 16 anys en les escoles, que provoca una tensió entre la cultura d'on venen i la cultura que hi ha on resideixen. El problema està que molts immigrants necessiten una educació mínima per a poder adaptar-se en àmbits de la societat com el laboral.

Si més no, és habitual que la segona generació que prové dels immigrants es troba pràcticament europeïtzada.

L'autor Jaume Funes, divideix el col·lectiu d'adolescents immigrants en principalment tres grups:

- El primer grup són aquells que porten uns anys aquí ja que van emigrar amb les seves famílies durant la seva infantesa. El resultat que comportarà aquest grup dependrà del sistema educatiu. Amb el temps es podrien considerar fins i tot segona generació.
- El segon grup són aquells que han vingut amb les seves famílies durant l'etapa de l'adolescència. El seu principal conflicte girarà entorn les diferències amb els altres adolescents i el procés d'acceptació, ja que durant aquesta recerca de la identitat quasi acabada es trobaran amb una nova situació cultural a la qual hauran d'adaptar-se.
- Per últim estan els adolescents que han emigrat sols, que poden rebre tots els efectes de les anteriors grups juntament amb una forta sensació de soledat. La falta de suport familiar i el trencament de llaços amb aquesta genera una desconfiança envers qualsevol tipus d'autoritat o tutelatge. Si s'hi suma l'apreciació per realitzar actes propis per a la seva supervivència, dona lloc al grup més conflictiu dels tres.

PART PRÀCTICA

Salou i el Perelló

Abans de mostrar els resultats del meu estudi, considero necessari mostrar la situació geogràfica, econòmica i demogràfica dels municipis del Perelló i de Salou. Per la localització i sobretot per les activitats econòmiques predominants en cadascuna les podem descriure com a zona urbana (Salou) i zona rural (El Perelló) motiu pel que les he escollit i que potser influirà en els resultats de l'enquesta.

(Salou, Tarragona. Juny 2020)

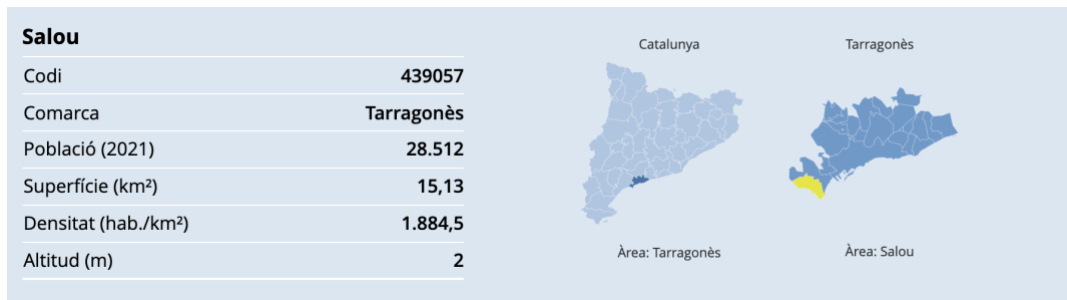

Fotografia d'uns apicultors del Perelló
El Perelló el pueblo de la miel, Elena Domingo basora (17/12/19)⁸

⁷ <https://www.lugarnia.com/destinos/europa/salou-que-ver-y-hacer/> [consultada el 28/12/2021]

⁸ https://www.viaempresa.cat/es/territorio/perello-pueblo-miel-cataluna_2104891_102.html
[consultat el 20/12/2021]

Salou, Tarragonès

Extret de la pàgina web idescat.cat (2021)⁹

Salou és una vila i municipi de Catalunya situat a la comarca del Tarragonès, amb 26.558 habitants, el terme municipal de la qual va ser creat arran d'una sentència del Tribunal Suprem, del 30 d'octubre de 1989, que va concedir-li la independència administrativa de Vila-seca de Solcina.

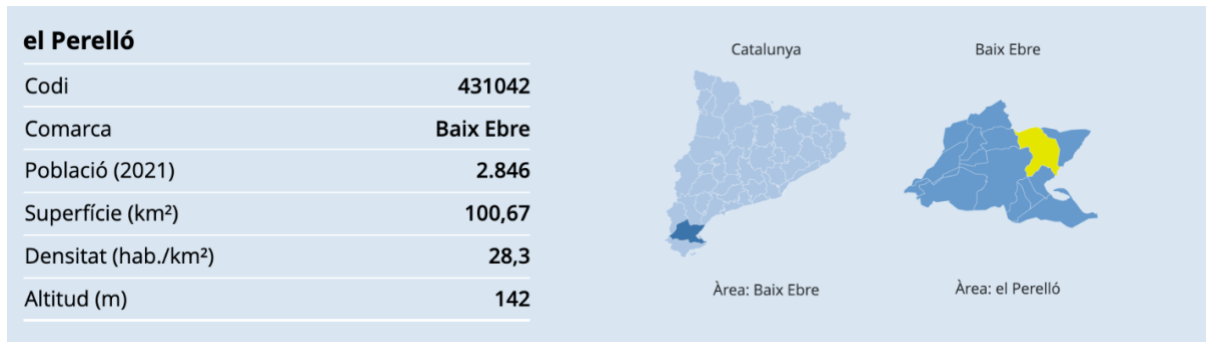
Durant el segle XX, Salou va convertir-se en un important centre turístic, condició que consolida actualment, d'una banda, mercès al parc temàtic de PortAventura, ubicat entre els termes dels dos municipis veïns.¹⁰

El sector econòmic més desenvolupat i en el que més població està ocupada és el sector terciari. El turisme és la base de l'economia de Salou però també podriem dir que el complex petroquímic de Tarragona també té un impacte sobre la població ja que hi ha bastant gent que tria treballar en el sector industrial.

⁹ www.idescat.cat [consultada el 12/12/2021]

¹⁰ www.wikipedia.org [consultada el 23/11/2021]

El Perelló, Baix Ebre

Extret de la pàgina web idescat.cat (2021)¹¹

El Perelló, antigament anomenat la Font del Perelló, és un municipi de la comarca del Baix Ebre.

“Al Perelló se'l coneix com el "poble de la mel". En aquest petit municipi del Baix Ebre, la indústria apícola es remunta al segle XIX. Poc a poc, alguns apicultors es van començar a dedicar de manera professional. Fins que va arribar un punt d'inflexió: hivern del 1956, conegut com “l'any del fred”. Amb tots els arbres morts per les gelades, l'apicultura es va convertir en una sortida per guanyar-se la vida al poble. Avui dia, en aquest petit municipi de menys de 3.000 habitants es produeix un 25% de la mel de tot Catalunya.”

El sector econòmic més desenvolupat i en el que més població està ocupada és el sector secundari i primari. El Perelló no es basa en el turisme però, si hi ha encara que sigui poc. El turisme és degut pel fet d'estar en contacte amb el mar mediterrani i, per lo tant, té platja. També està bastant a prop de l'Ebre i pot ser aquest també un motiu turístic per a alguns.

¹¹ www.idescat.cat [consultada el 12/12/2021]

1. ENQUESTA I RESULTATS

1.1. Introducció de l'enquesta

Amb la intenció de comparar la situació de l'alumnat immigrant de segona generació de dos instituts de zones geogràficament diferents, hem decidit realitzar un formulari de Google i amb l'ajuda del professor Àlex Àrias, que va exercir com a docent al nostre institut durant uns anys i que també ha migrat en diverses ocasions, he pogut fer arribar el formulari als alumnes de l'institut del Perelló on treballa actualment.

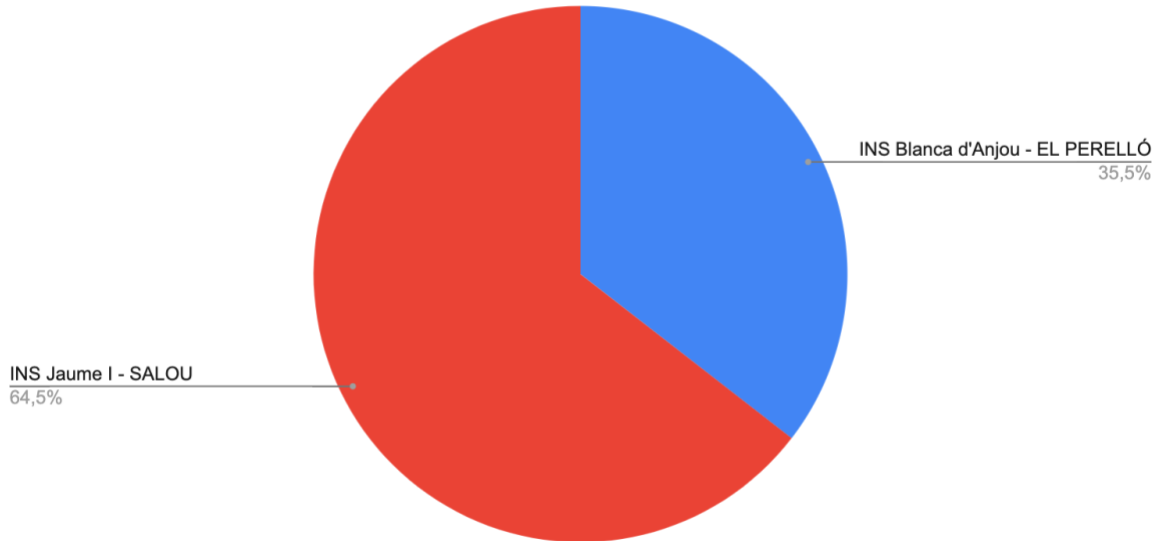
“Sabem que arribar a un lloc, on tothom es coneix amb tothom i tu ets nouvingut, en qualsevol situació, és difícil i sentir-se fora de lloc és un sentiment horrorós. A tots ens ha passat que en algun moment de la nostra vida no ens hem sentit part d'un col·lectiu, i és per això que estic fent un TDR sobre la situació dels adolescents immigrants a l'estat espanyol. Vull comparar un centre educatiu del Perelló (zona rural) i un centre de Salou (zona urbana i turística) per poder analitzar les condicions dels nouvinguts a cada institut.”¹²

¹² Introducció del formulari Google que els enquestats han rebut.
<https://forms.gle/x4R5g69FNdmCsBrL7>

1.2. Presentació dels resultats

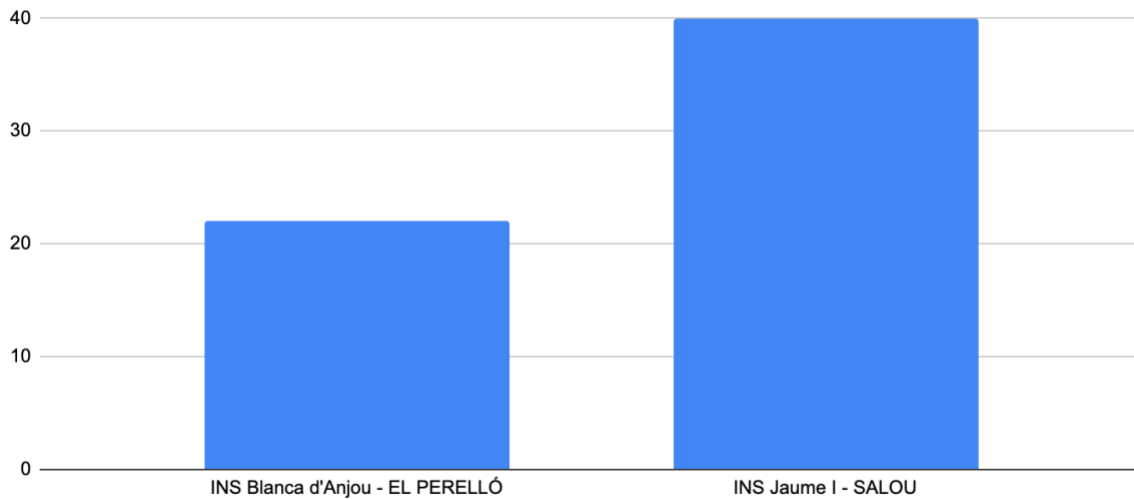
1.2.1. Mostra de cada de cada centre educatiu

Participants de cada centre educatiu

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

En quin centre educatiu estudies actualment?

Recompte de la columna En quin centre educatiu estudies actualment?

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

La primera pregunta, formulada amb la intenció de poder diferenciar als participants procedents de cada institut en particular, mostra com més de la meitat de participants d'aquesta enquesta estan matriculats a l'institut Jaume I de Salou. Els participants de l'institut Blanca d'Anjou del Perelló conformen el 35,5% dels participants mentre que els del Jaume I conformen el 64,5%, un 29% més que els del centre educatiu del Perelló.

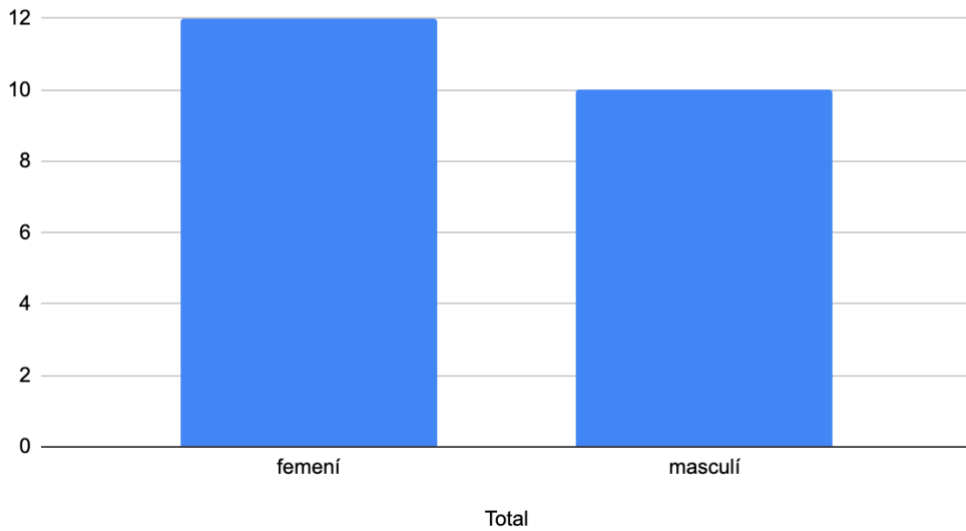
Encara que significativament hi hagin més participants del Jaume I que del Blanca d'Anjou, hem de tindre en compte que el primer institut és molt més gran en comparació al segon. L'institut Jaume I té més del doble d'alumnes que l'institut Blanca d'Anjou i és per això que hauria sigut casi impossible arribar a tindre la mateixa quantitat de participants de cada institut sense haver d'eliminar respostes d'alguns dels participants del institut de Salou.

Com ja he dit anteriorment, m'he trobat amb el problema que al haver fet un qüestionari únic pels dos centres educatius, llavors si analitzessim els resultats directament del formulari original, només arribarem a les conclusions donades per els alumnes del Institut Jaume I ja que són la majoria per ser un 29% més que els de l'institut del Perelló.

Fent 2 excels i analitzant les respostes en forma de percentatge llavors puc arribar a analitzar les respostes d'una forma justa pels dos instituts i no menysprear les consideracions de uns o d'uns altres.

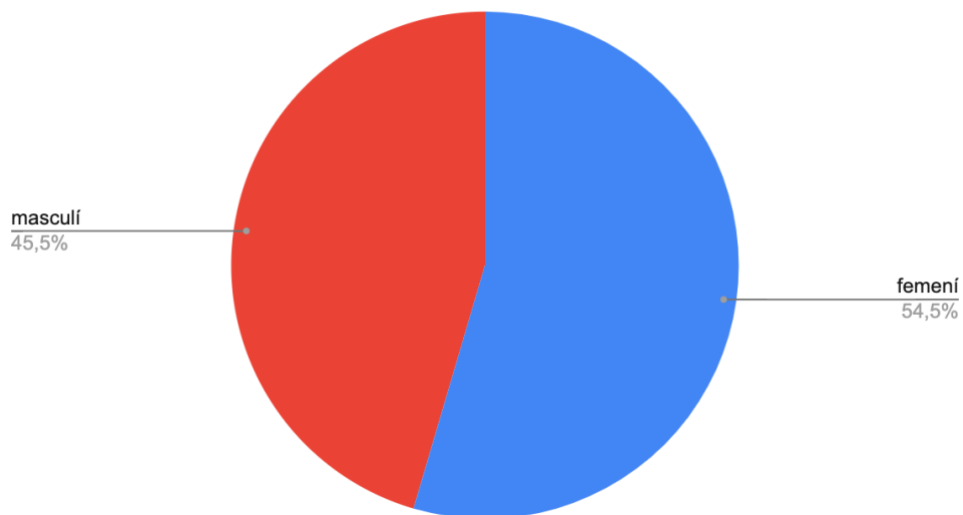
1.2.2. Gènere dels participants de cada institut

Gènere dels participants INS Blanca d'Anjou

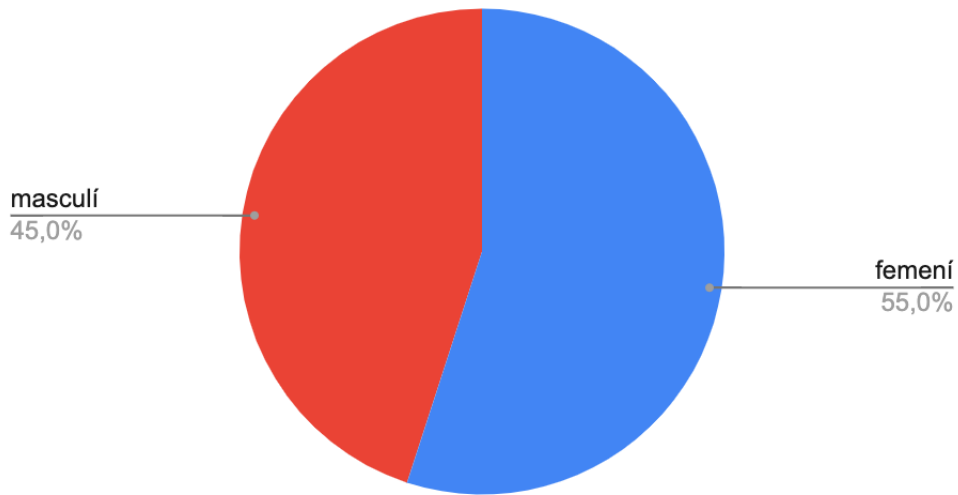
Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Gènere dels participants INS Blanca d'Anjou

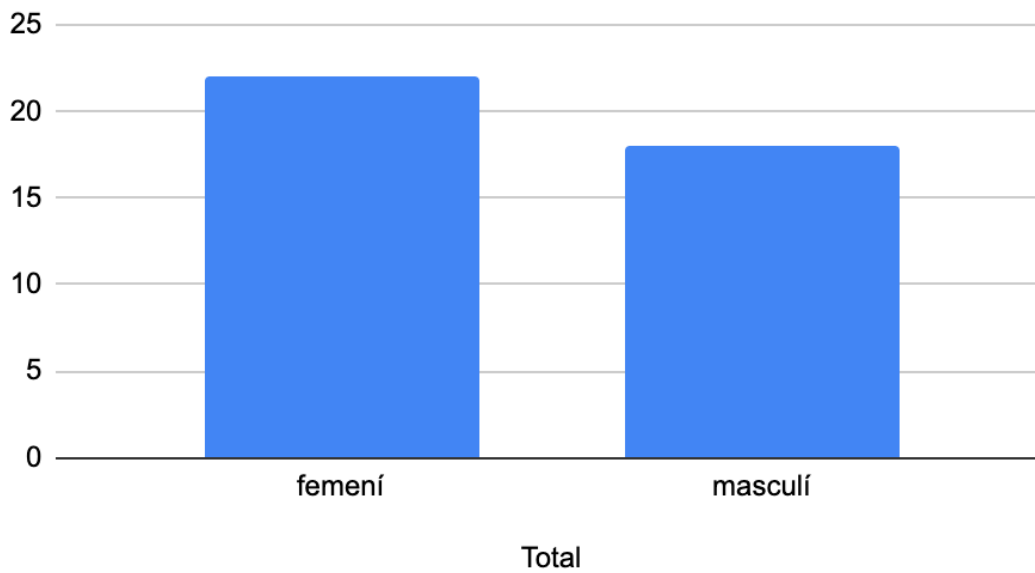
Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

gènere dels participants INS Jaume I

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

gènere dels participants INS Jaume I

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

En la segona pregunta, he volgut observar si hi havia més nois o noies immigrants i així ser capaç de fer un estudi de la població correcte ja que aquest tipus de preguntes són generals i necessàries en aquest cas.

En el cas del centre educatiu Blanca d'Anjou, com mostren els gràfics, (un circular i l'altre de barres) han participat en l'enquesta 12 noies i 10 nois. Les noies en aquest cas són més que els nois i conformen el 54,5% dels participants d'aquest institut. Per l'altra banda, aquests 10 nois del Perelló que han participat són només un 45,5% dels participants totals del INS Blanca d'Anjou.

Amb la informació donada dels dos gràfics del institut Jaume I de Salou podem observar com han respost aquest formulari 18 nois i 22 noies. Els nois conformen el 45% dels enquestats d'aquesta institució educativa mentre que les noies són el 55%.

Podem observar una lleugera diferència entre la quantitat de participants de sexe femení que de masculí però això pot ser només pel fet que hi ha hagut més noies a les que els ha arribat l'enquesta i han estat disposades a ajudar-me a completar el meu estudi.

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Per assegurar-me que hagi sigut o no cosa de disposició a ajudar-me o que hi hagi més noies que emigren que nois he consultat l'idescat.cat per veure si és cert o no que emigrin més noies que nois.

Població a 1 de gener. Per nacionalitat (continents) i sexe Salou. 2020								
	Espanyola	Resta de la Unió Europea	Resta d'Europa	Àfrica	Amèrica del Nord i Central	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	Total
Homes	9.492	1.331	664	1.298	281	571	1.099	14.736
Dones	9.254	1.422	967	566	305	774	502	13.790
Total	18.746	2.753	1.631	1.864	586	1.345	1.601	28.526

Font: Idescat, a partir del Padró continu de l'INE.

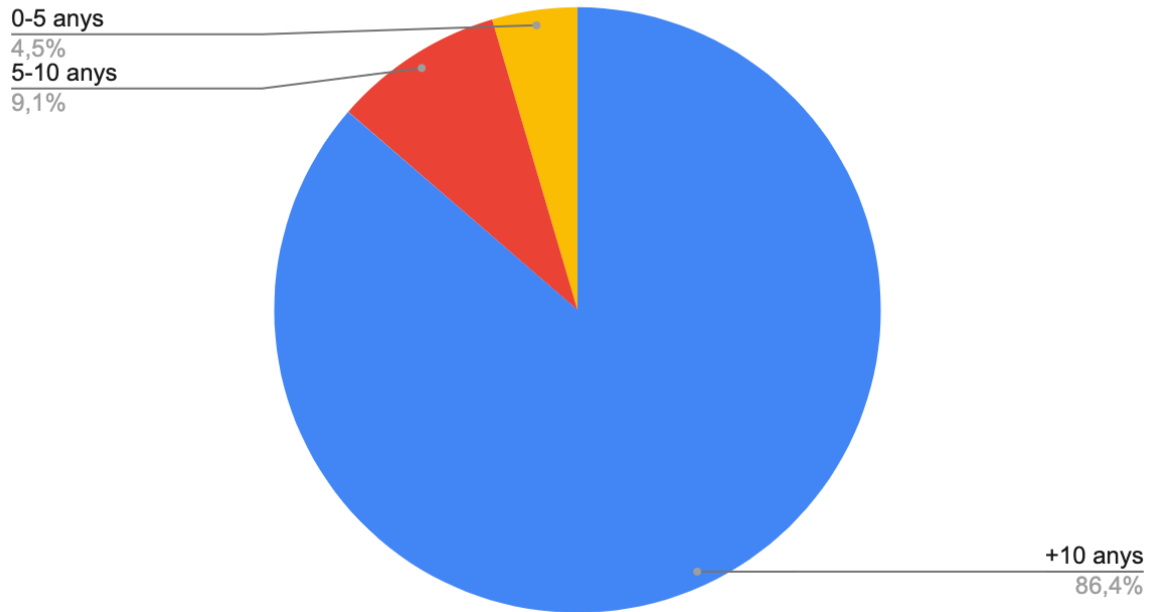
Extret de la pàgina web idescat.cat (2021)¹³

Amb la informació que em dona idescat, el més comú és que hi hagin més immigrants del sexe masculí així que em declino per pensar que ha hagut més participants del sexe femení per la simple raó que hi ha més noies que estan disposades a ajudar a la gent amb aquest tipus de treballs

¹³ www.idescat.cat [consultat el 28/10/2021]

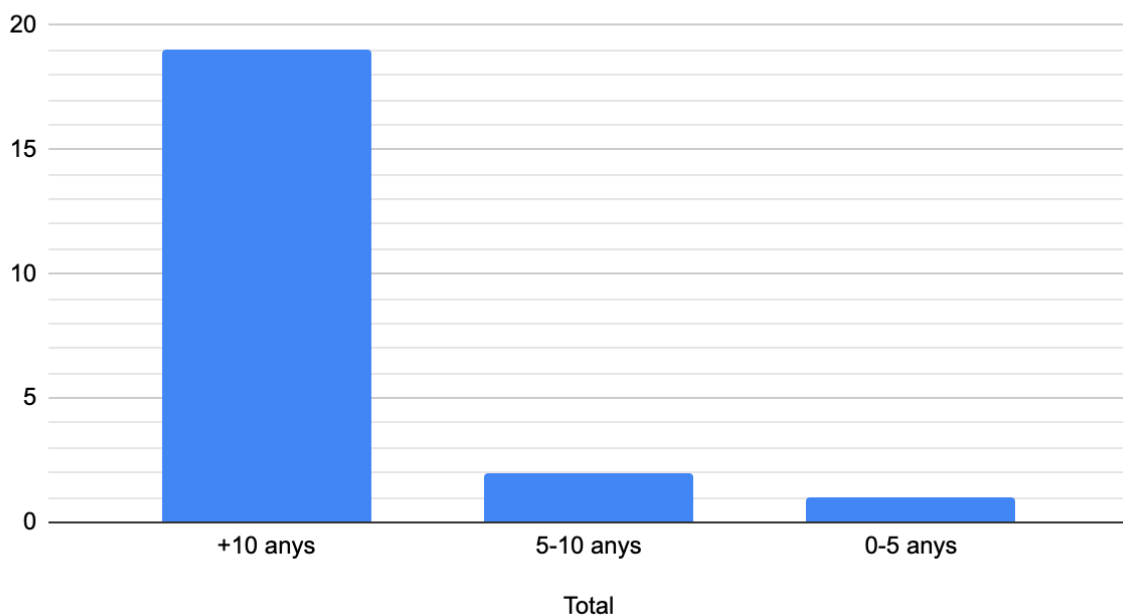
1.2.3. Anys que porten els participants de cada institut a l'estat espanyol

Anys que porten a l'estat espanyol (INS Blanca d'Anjou)

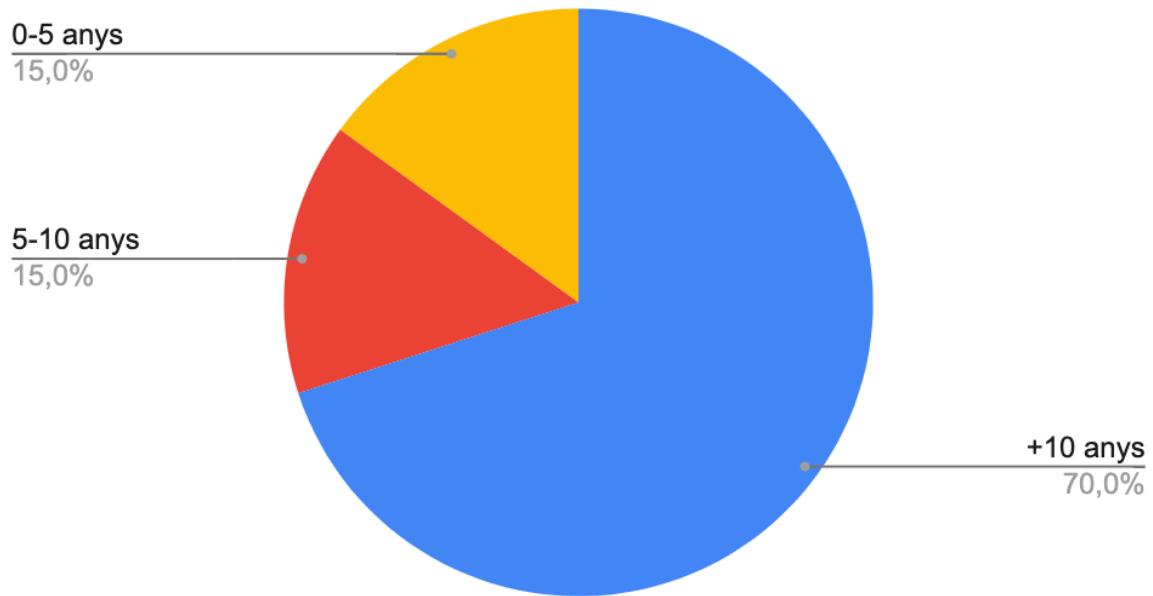
Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Anys que porten a l'estat espanyol (INS Blanca d'Anjou)

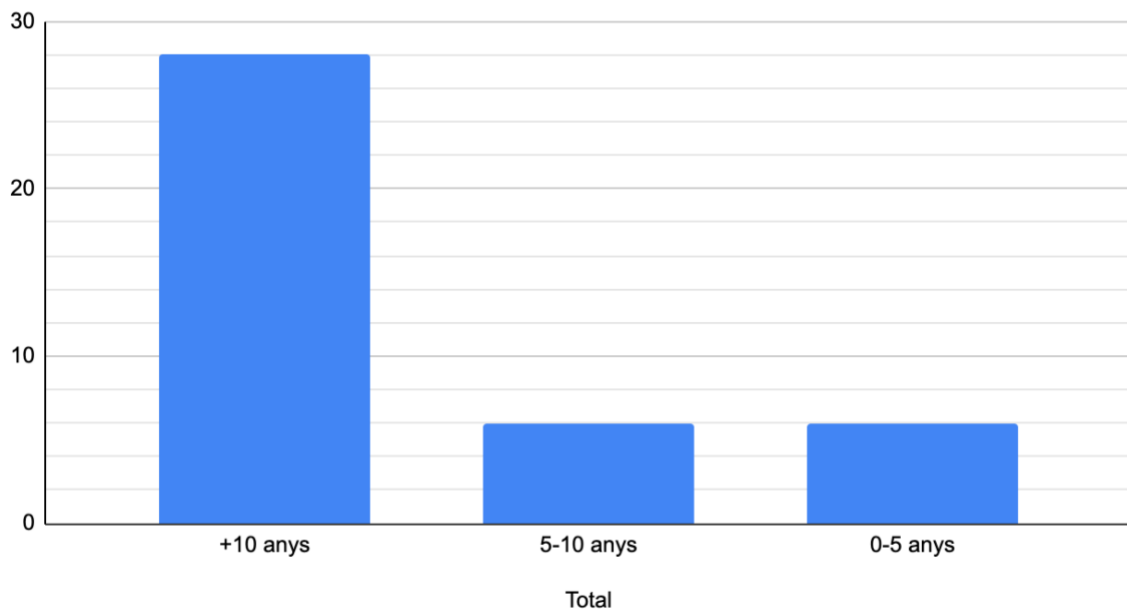
Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Anys que porten a l'estat espanyol (INS Jaume I)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Total d'anys al Estat Espanyol (INS Jaume I Salou)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

En la tercera pregunta del formulari Google ja comencen a mostrar-se més preguntes específiques del tema i deixem de banda les de caràcter general per centrar-nos més en les migracions.

Aquesta pregunta fou formulada amb la intenció de poder fer una aproximació del temps que porten els participants immigrants a l'estat espanyol i així determinar si els centres educatius que estic analitzant són prou eficaços actualment per oferir als nousvinguts actuals una situació idònia.

Preguntant a ambdós centres educatius he fet uns gràfics que ens mostren si els participants porten menys de 5 anys, entre 5 i 10 o més de 10 anys a l'estat espanyol. He fet dos gràfics per cada institut, un de barres i un circular. El circular ens mostra el percentatge que representa als participants de cada categoria mentre que el gràfic de barres ens mostra la quantitat exacta de participants de cada categoria sense el percentatge corresponent.

Com podem observar als gràfics corresponents a l'institut Blanca d'Anjou, hi ha una evident majoria dels participants que porten a l'estat espanyol més de 10 anys. Dels 22 alumnes que han participat en aquesta enquesta només 1 porta menys de 5 anys a l'estat espanyol i fa part del 4,5% del total, 2 porten entre 5 i 10 anys a l'estat espanyol i fan part del 9,1% del total i la immensa majoria, 18 alumnes dels 22, que són 86,4% del total, porten més de 10 anys a l'estat espanyol.

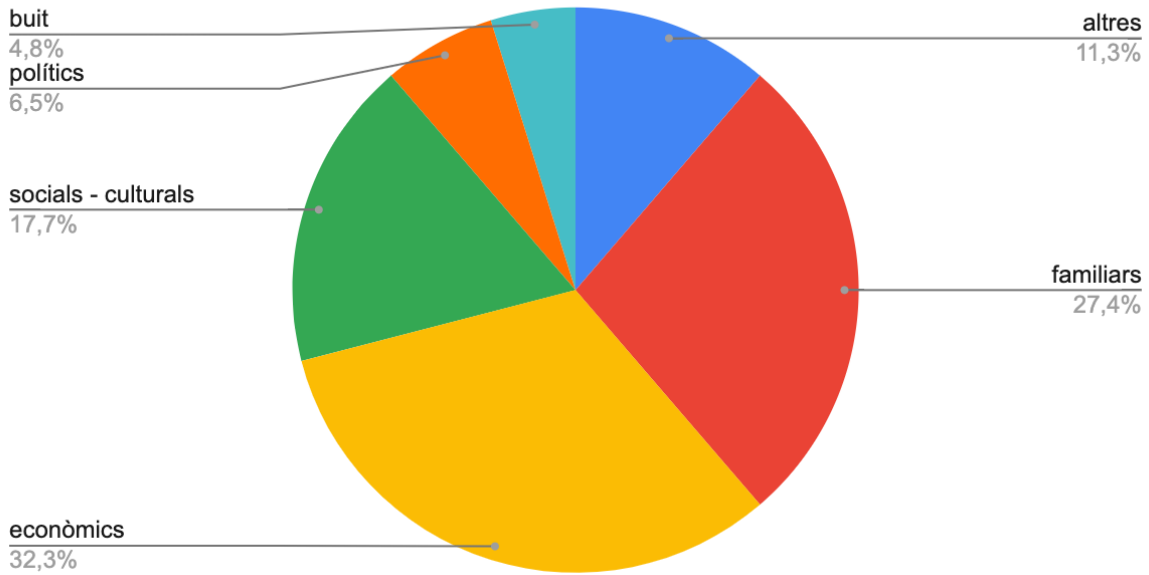
Per l'altra banda, a l'institut Jaume I, el 30% dels alumnes que han participat en l'enquesta, és a dir 12 alumnes, porten menys de 10 anys a l'estat espanyol. D'aquest 30%, la meitat (6 alumnes) porten menys de 5 anys i l'altra meitat porta entre 5 i 10 anys a l'estat espanyol.

L'altre 70% dels participants porten més de 10 anys a l'Estat espanyol.

Es pot veure clarament que a més d'haver-hi més immigrants a l'institut Jaume I també hi ha més alumnes que porten menys de 10 anys a l'Estat espanyol. Els gràfics mostren com la població enquestada que prové de fora de l'Estat espanyol sol decantar-se per els instituts com l'INS Jaume I d'una zona urbana com Salou.

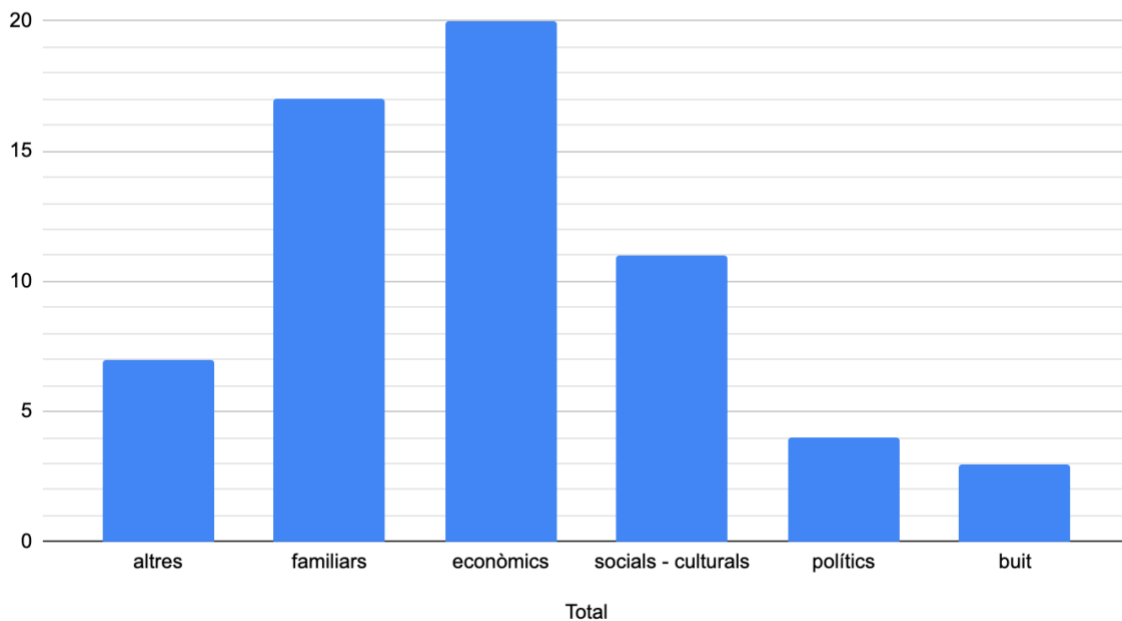
1.2.4. Motius pels quals ha emigrat cada participant

Motius pels quals has emigrat / ha emigrat a teva família (INS Jaume I)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

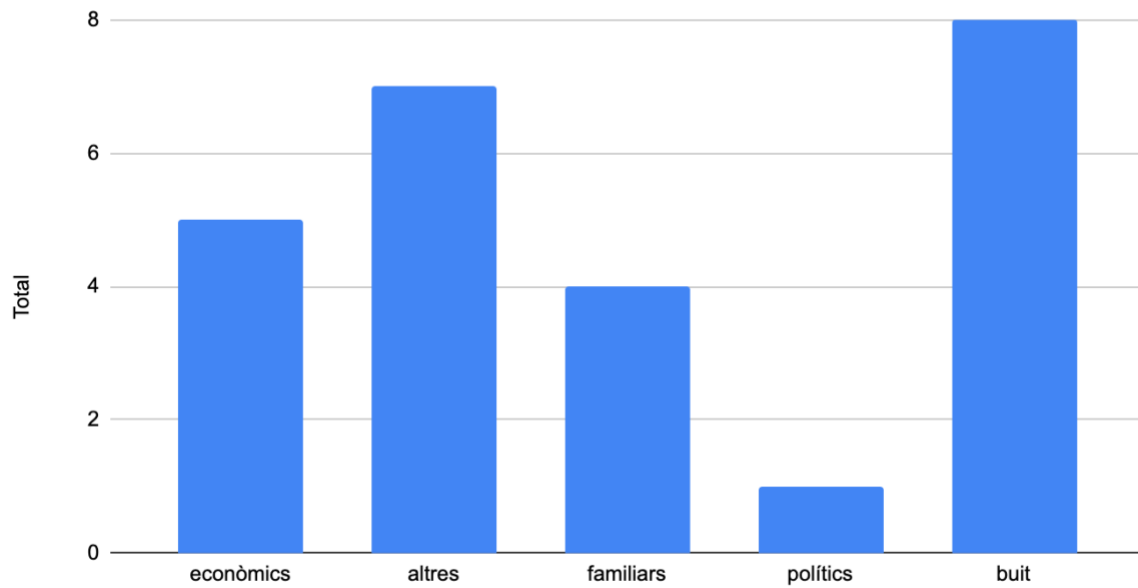
Motius pels quals has emigrat / ha emigrat a teva família (INS Jaume I)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

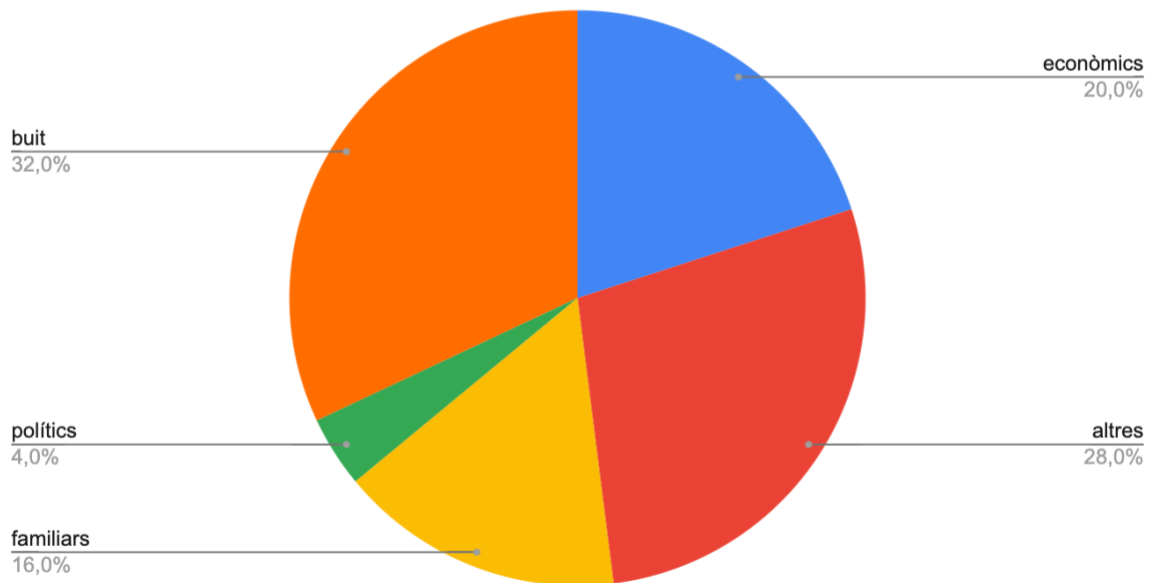
Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Motius pels quals has emigrat / ha emigrat a teva família (INS Blanca d'Anjou)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Motius pels quals has emigrat / ha emigrat a teva família (INS Blanca d'Anjou)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

La quarta pregunta ha estat formulada amb la intenció d'analitzar i determinar quins eren els motius més comuns pels quals havien emigrat els enquestats o les famílies d'aquests, ja que ells són majoritàriament menors d'edat.

Per clarificar el resultat d'aquesta pregunta dels participants el institut Jaume I, el presentaré per escrit.

- Motius familiars, triat 17 cops (27,4%)
- Motius econòmics, triat 20 cops (32,3%)
- Motius socials - culturals, triat 11 cops (17,7%)
- Motius polítics, triat 4 cops (6,5%)
- Motius naturals (desastres naturals), triat 0 cops (0%)
- Motius buit, triat 3 cops (4,8%)
- Altres, triat 7 cops (11,3%)

D'igual manera, per clarificar el resultat d'aquesta pregunta dels participants el institut Blanca d'Anjou, el presentaré per escrit.

- Motius familiars, triat 4 cops (16%)
- Motius econòmics, triat 5 cops (20%)
- Motius socials - culturals, triat 0 cops (0%)
- Motius polítics, triat 1 cop (4%)
- Motius naturals (desastres naturals), triat 0 cops (0%)
- Motius buit, triat 8 cops (32%)
- Altres, triat 7 cops (28%)

Observem que cap enquestat ha respost haver emigrat a causa de motius naturals. En aquest cas és perquè aquest motiu de migració es dona més en zones que pateixen de situacions climàtiques extremes o d'acció sísmica elevada. Un exemple actual que podem trobar-nos com a motiu de migració natural és el cas de la Palma, on acaben de passar per una situació horrorosa per l'erupció d'un volcà.

Els motius familiars han estat de major pes per als participants de l'institut Jaume que pels del Perelló (27,4% sobre un 16%).

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Els enquestats de l'institut Jaume I també donen més pes als motius econòmics que els del Perelló. Això és bastant estrany ja que majoritàriament els immigrants solen emigrar per motius relacionats amb la capacitat econòmica o al poder adquisitiu de cada individu en diferents llocs. Hi ha un 12,3% més d'immigrants que han emigrat per raons econòmiques a l'Institut Jaume I que a l'institut Blanca d'Anjou.

Quant a motius socioculturals es veu que per part dels participants de Salou hi ha hagut un 17,7% d'ells que ha considerat aquests motius per emigrar a l'Estat espanyol mentre que no hi ha hagut cap participant entre els participants del Perelló que hagi seleccionat els motius socials o culturals en l'enquesta. Sembla ser que de la mostra de població enquestada en aquest cas no mostra haver-se confrontat a cap interès sociocultural en emigrar.

Per finalitzar amb els motius definits que han marcat el participants, tenim els motius polítics. Pel que fa a aquests motius relacionats amb la situació política de l'estat d'on procedeixen els participants o bé de l'estat espanyol, com fins ara, els participants de l'institut jaume han seleccionat un 2,5% més aquesta opció que els de l'altre institut, Blanca d'Anjou.

Finalment, hi ha hagut un 4,8% dels enquestats del municipi urbà, Salou, que no ha respost a aquesta pregunta. Sorprendentment una enorme quantitat de enquestats del Perelló (32%) no ha volgut respondre a la pregunta de quins motius van fer emigrar a la seva família o a ells. 8 dels 22 participants de la zona rural no han col·laborat en aquesta pregunta, i encara que sembli poca gent 8 persones, tenint en compte que només 22 persones han participat, això és bastant.

Tot i això 14 persones de totes les que han respost el formulari, tant del Perelló com de Salou han considerat que han estat altres els motius decisius en quant a la seva situació migratoria.

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Immigrants segons els motius de trasllat a Espanya	2007
Catalunya	
Jubilació	12.841
Canvi destinació laboral	70.107
Sense feina	210.808
Millorar feina	373.939
Raons polítiques	28.736
Raons religioses	5.738
Raons educatives	116.845
Qualitat de vida	372.855
Reagrupació familiar	308.299
Cost de la vida	116.704
Clima	80.438
País de trànsit	17.297
Altres raons	84.869

14

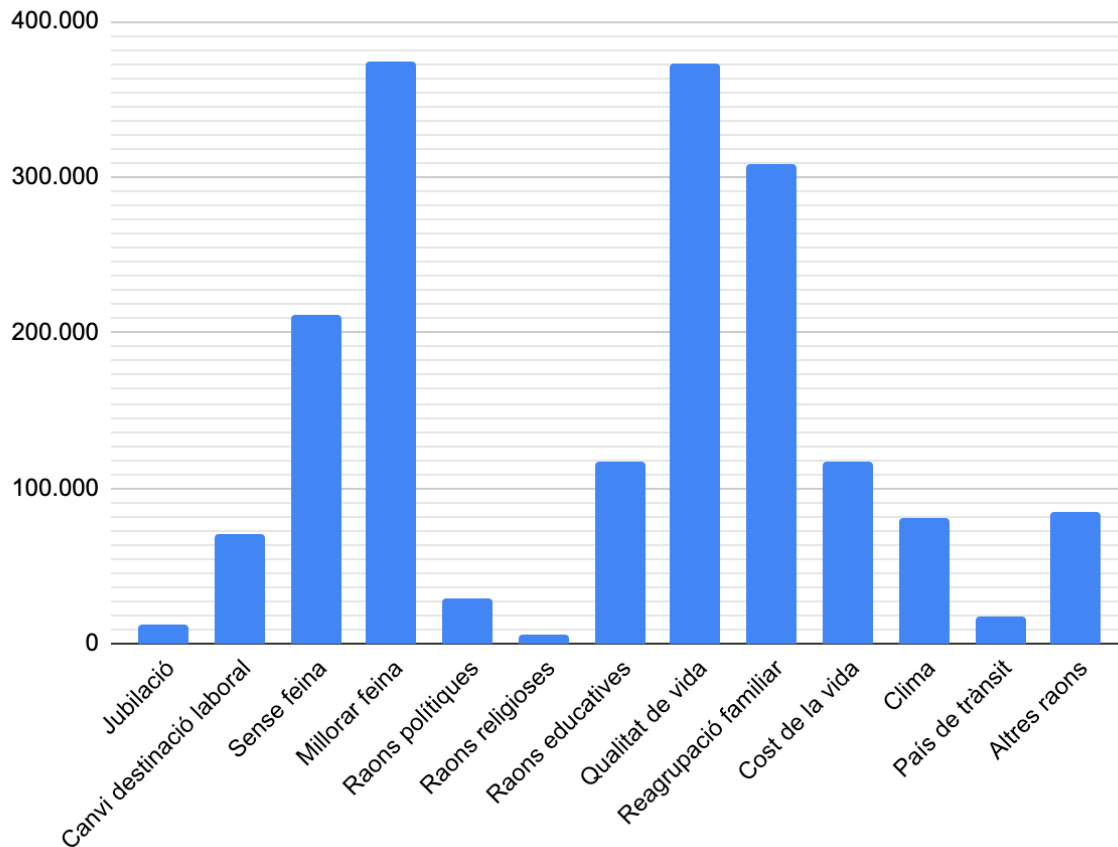
(Taula extreta de la pàgina web idescat.cat)

¹⁴ www.idescat.cat [consultat el 24/11/2021]

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Amb la intenció d'observar si el meu estudi coincideix amb el percentatge de persones que emigren cap a Catalunya he visitat la pàgina idescat.cat.

L'anterior font és una taula que mostra el nombre d'immigrants segons el motiu principal pel qual s'han traslladat a l'estat espanyol, però especialment a Catalunya. He triat aquesta taula que mostra els immigrants a Catalunya ja que tant el Perelló com Salou formen part de Catalunya.

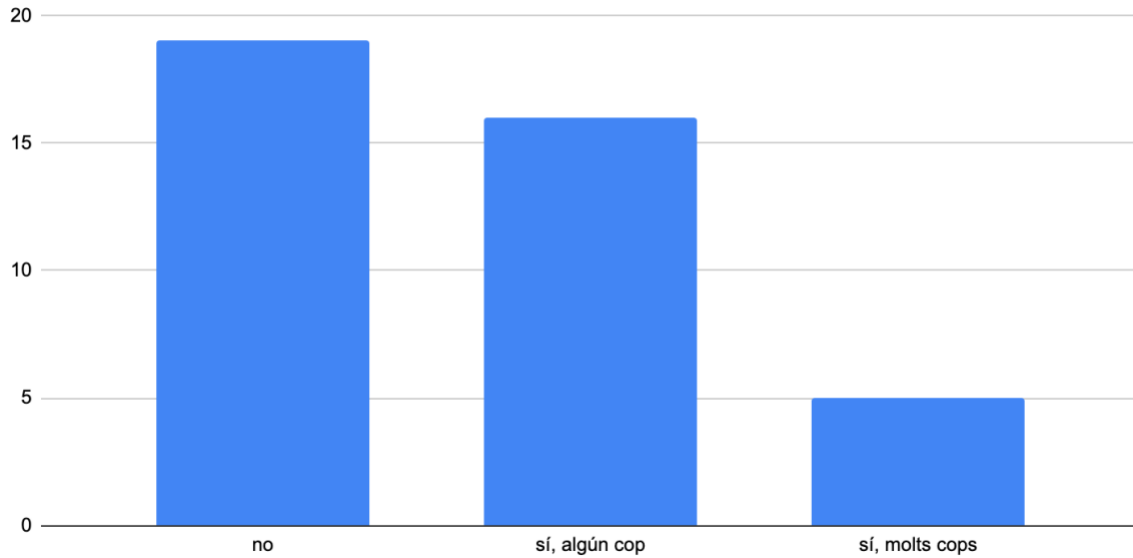

Immigrants segons el motiu de trasllat a l'estat espanyol el 2007
(elaboració pròpia)

Com es pot veure en el gràfic de barres que he elaborat a partir de les dades de l'idescat, els motius més comuns han sigut "Millorar la feina" i la "Qualitat" de vida, seguida per la "Reagrupació familiar".

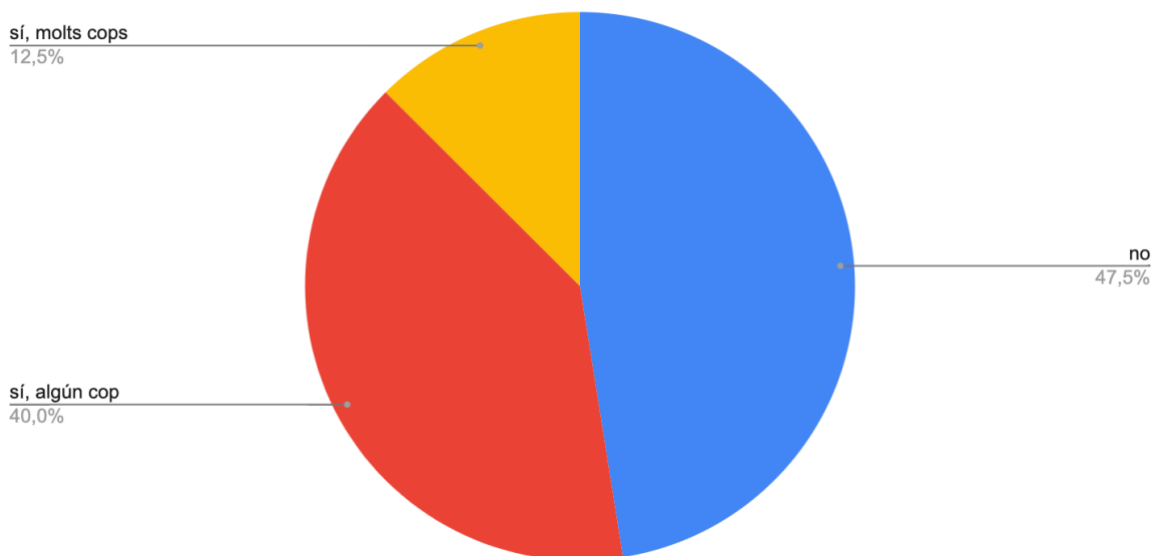
1.2.5. Discriminació als instituts

Has patit algún cop per actes discriminatoris per el teu origen al ins Jaume?

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

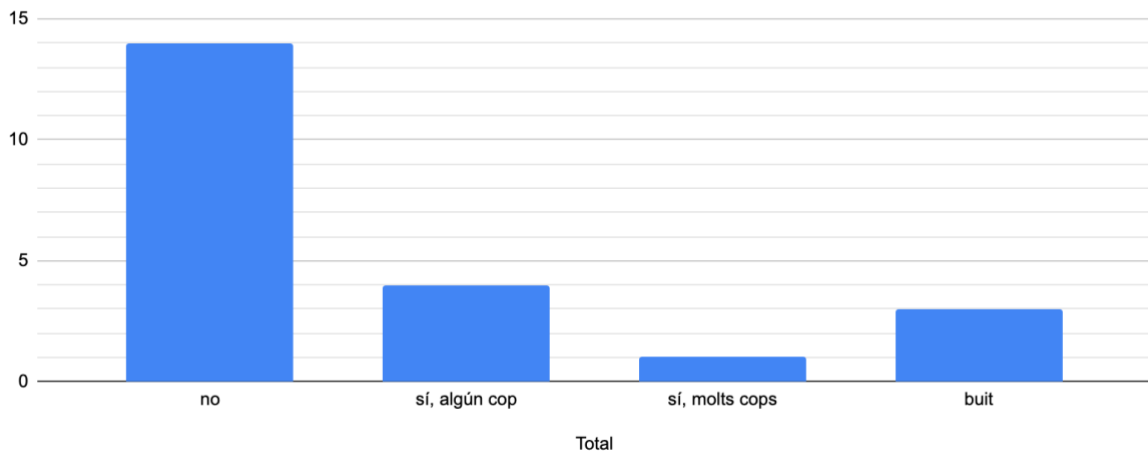
Has patit algún cop per actes discriminatoris per el teu origen al ins Jaume?

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

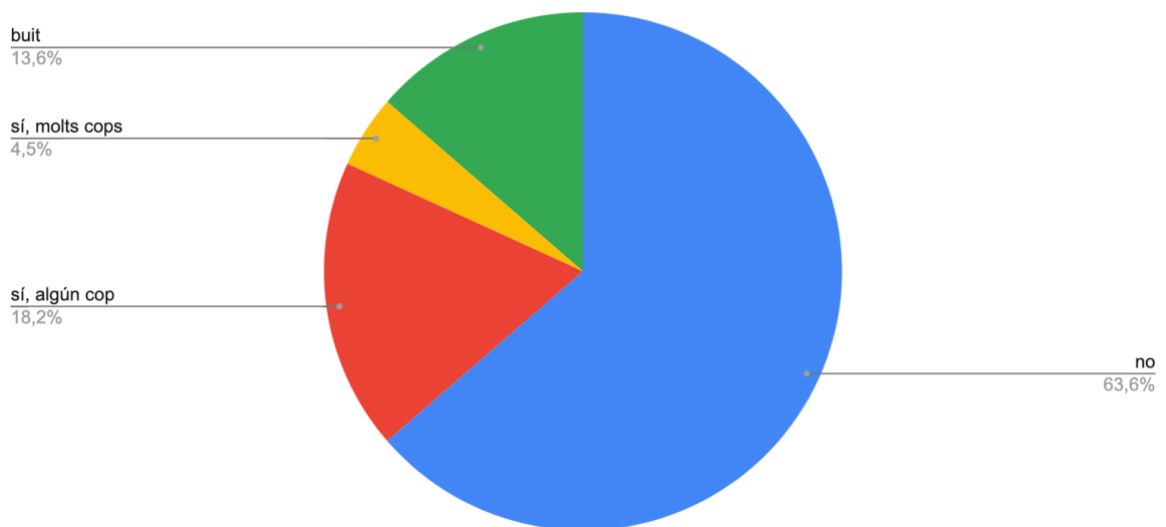
Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Has patit algún cop per actes discriminatoris per el teu origen al ins Blanca d'Anjou?

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Has patit algún cop per actes discriminatoris per el teu origen al ins Blanca d'Anjou?

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Una de les qüestions que em semblava imprescindible analitzar i comparar en aquest treball de recerca era la discriminació. Jo personalment si he viscut situacions de discriminació molt greus pel meu origen i pel fet de no ser espanyola o catalana en el meu institut i volia veure si la situació depèn de la forma en la que l'institut reacciona a aquests fenòmens o a altres factors no relacionats amb l'institut.

És per això que he preguntat als participants si han viscut qualsevol situació de discriminació dins de les aules dels seus instituts.

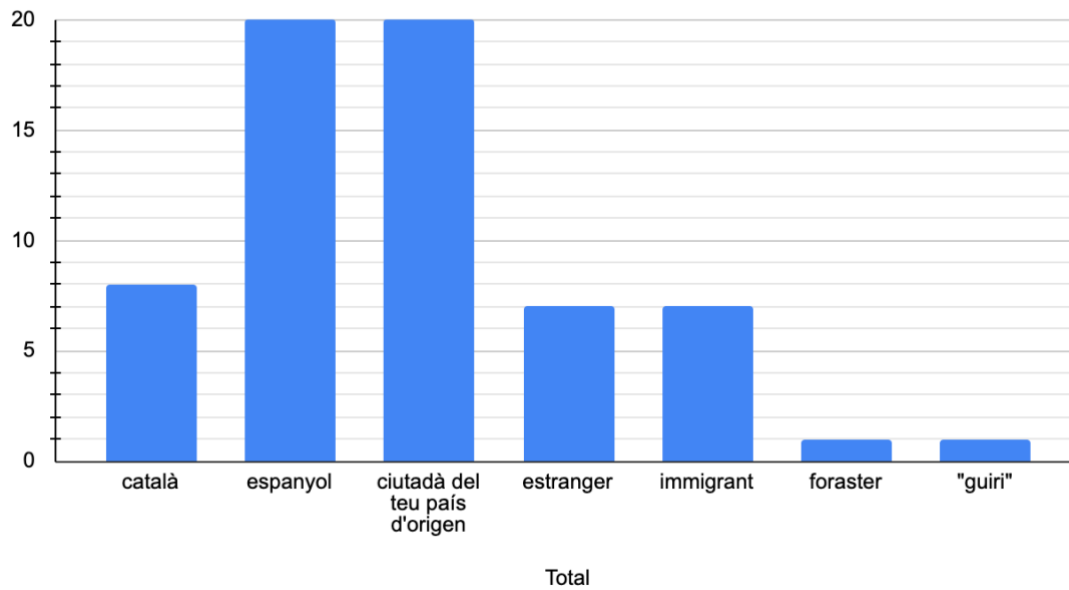
De l'institut Jaume I més de la meitat dels participants han patit situacions de discriminació (52,5%) mentre que l'altre 47,% no ha patit cap situació de discriminació a l'aula. Lo que de veritat sorprèn d'aquests percentatges es que d'aquest 52,5% de participants que han patit aquestes situacions de discriminació és que el 12,5% ha patit molts cops.

Per l'altra banda, a l'institut Blanca d'Anjou els resultats han sigut bastant sorprenents per a mi. El 63,6% no ha patit cap situació de discriminació i del 36,4% restant 3 participants no han respost res i conformen el 13,6% i el 22,7% restant ha patit aquest tipus de situacions de discriminació. Només un 4,5% dels participants ha patit molts cops per situacions de discriminació i el 18,2% només algun cop.

Això m'ha sorprès bastant ja que a l'institut Blanca d'Anjou només un 22,7% ha patit situacions de discriminació mentre que a l'institut Jaume I més de la meitat les ha patit. Tot això ens porta a pensar que hi ha més probabilitats de patir aquest tipus de situacions en un institut com Jaume I que en centres educatius com Blanca d'Anjou.

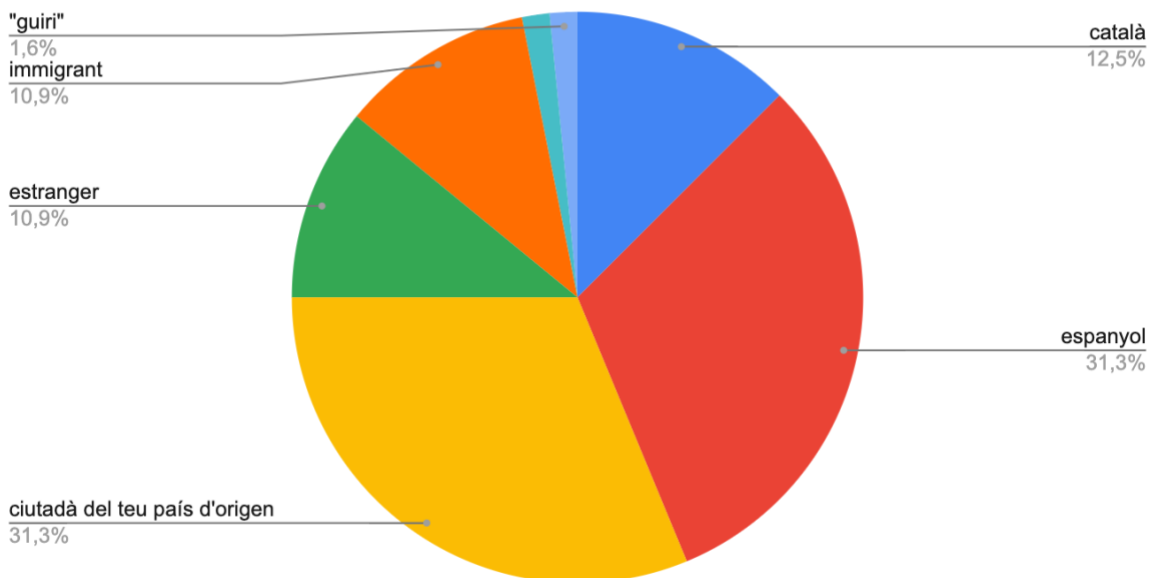
1.2.6. Termes adequats per als participants

Que et consideres? (INS Jaume I)

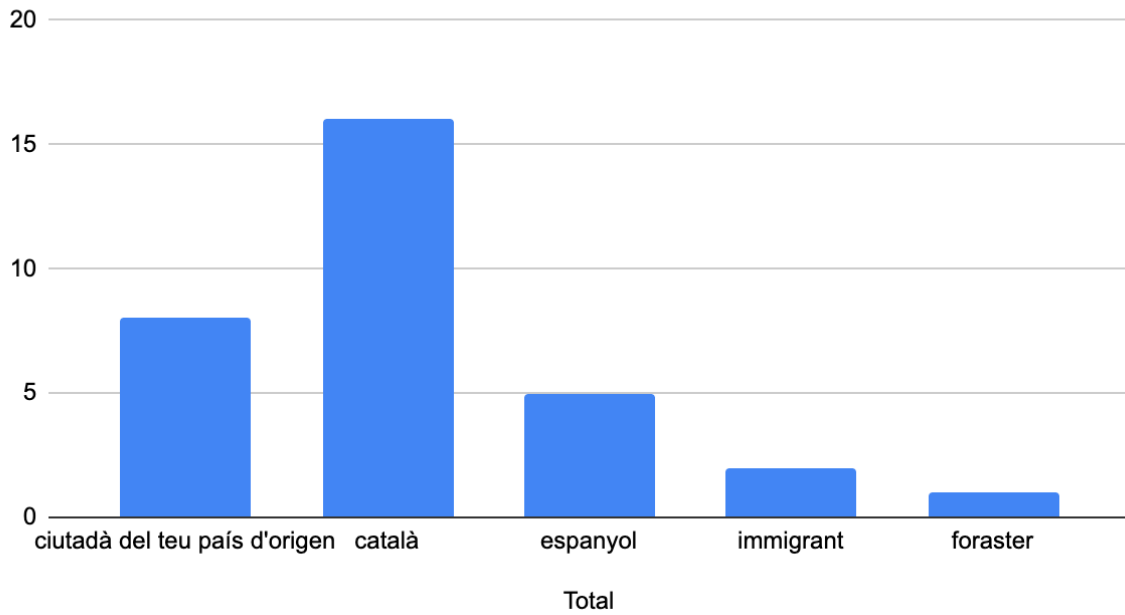
Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Que et consideres? (INS Jaume I)

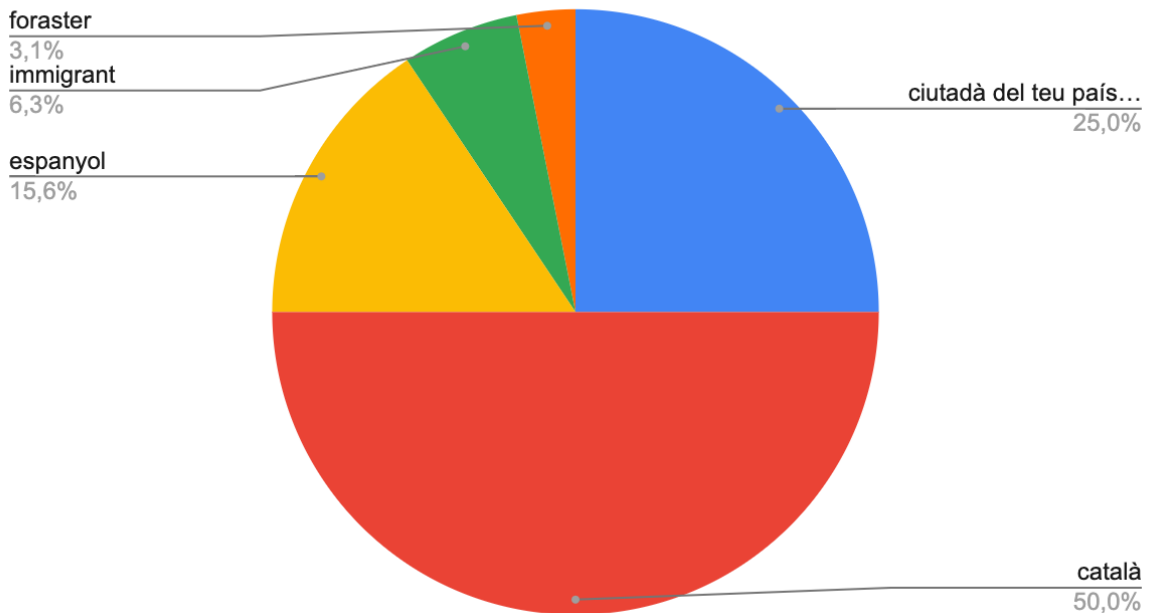
Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Que et consideres? (INS Blanca d'Anjou)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Que et consideres? (INS Blanca d'Anjou)

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Per poder posar en pràctica els coneixements obtinguts del llibre de Torres Francisco *La inserción de los inmigrantes. Luces y sombras de un proceso*, he volgut introduir una pregunta relacionada amb la forma de nombrar a les persones que provenen d'un lloc diferent al que resideixen.

Cada persona pot sentir-se identificada amb el gentilici d'una nacionalitat o una altra segons el temps que portin en un lloc o segons les seves creences o experiències. Per exemple pot haver persones que a causa de haver sigut nombrades "immigrant" hagin relacionat aquest substantiu amb un insult o relacionin aquesta paraula amb una situació traumàtica i potser vulguin optar per una altra paraula com "foraster" o "nouvingut" en el cas que porti poc temps en el lloc corresponent.

Per clarificar el resultat d'aquesta pregunta dels participants el institut Jaume I, el presentaré per escrit.

- Català, triat 8 cops (12,5%)
- Espanyol, triat 20 cops (31,3%)
- Ciutadà del teu país d'origen, triat 20 cops (31,3%)
- Estranger, triat 7 cops (10,9%)
- Immigrant, triat 7 cops (10,9%)
- Foraster, triat 1 cop (1,6%)
- Guiri, triat 1 cop (1,6%)

D'igual manera, per clarificar el resultat d'aquesta pregunta dels participants el institut Blanca d'Anjou, el presentaré per escrit.

- Català, triat 16 cops (50%)
- Espanyol, triat 5 cops (15,6%)
- Ciutadà del teu país d'origen, triat 8 cops (25%)
- Estranger, triat 0 cops (0%)
- Immigrant, triat 2 cops (6,3%)
- Foraster, triat 1 cop (3,1%)
- Guiri, triat 0 cops (0%)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Em va sorprendre molt veure com a l'institut Blanca d'Anjou exactament la meitat dels participants han dit que es consideren catalans mentre que a l'institut de Salou, Jaume I, només el 12,5% dels participants han triat aquesta opció.

A l'institut Jaume I l'opció més triada ha sigut Espanyol, seguida de "ciutadà del teu país d'origen". En últim lloc, com a menys acceptat tenim "foraster" i "guiri".

Per l'altra banda, a l'institut Blanca d'Anjou el gentilici "català" domina els gràfics de forma absoluta amb un 50% mentre que en l'últim lloc tenim "estranger" i "guiri".

En els dos instituts es veu com d'igual forma la paraula "guiri" no és acceptada.

Això es deu per què com diu wikipedia:

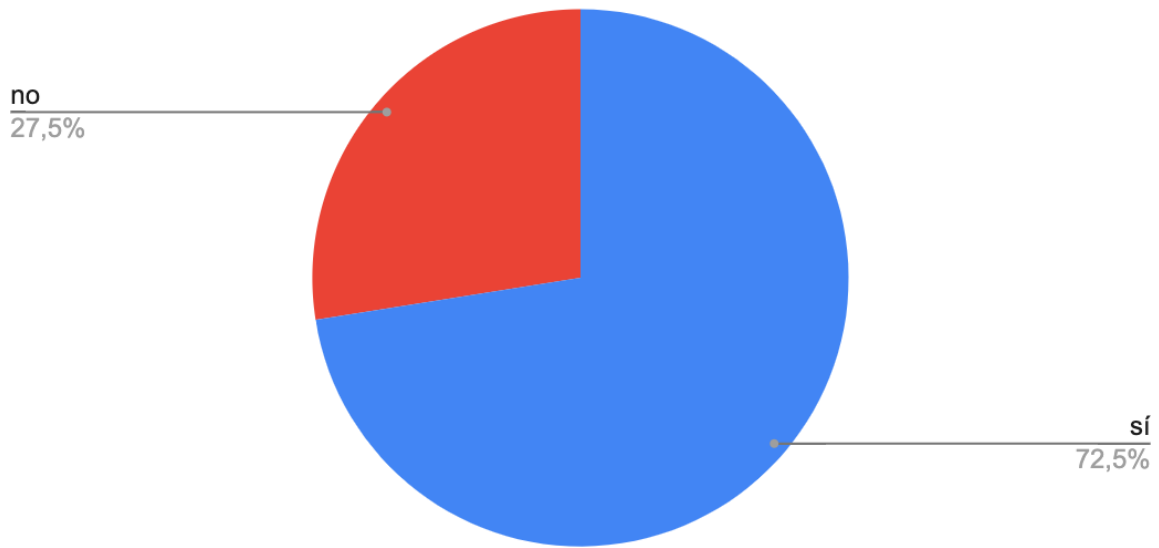
"Un guiri és una connotació negativa referent a qualsevol persona estrangera. El terme guiri és empleat principalment a Espanya. Això es deu a la gran quantitat de turistes que reben anualment els països."¹⁵

Tot i això ha hagut un participant de l'institut Jaume I de Salou que ha donat per correcte aquest terme.

¹⁵ www.wikipedia.com [consultada el 29/12/2021]

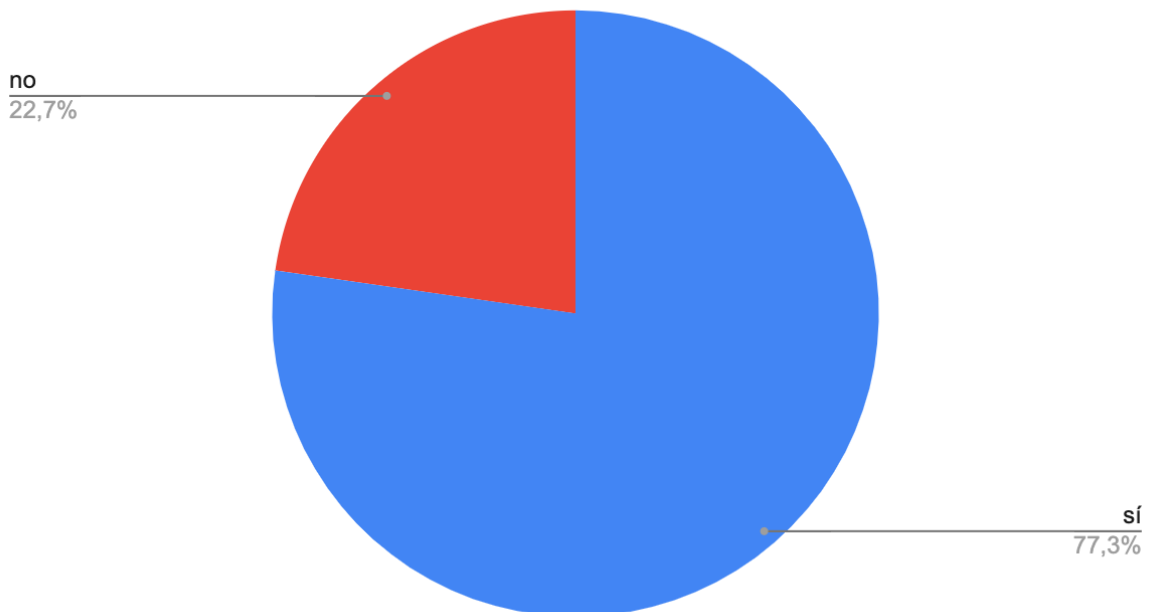
1.2.7. Està el centre educatiu preparat per rebre nousvinguts?

El Jaume I està preparat per als nousvinguts?

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Està l'isntitut Blanca d'Anjou preparat per rebre nousvinguts

Resultats de l'enquesta (elaboració pròpia)

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Finalment, he volgut posar una pregunta relacionada al funcionament dels instituts en situacions d'immigració. És per això que els he preguntat si el seu centre educatiu està preparat per rebre nous nous.

Arribar a un institut nou, en una ciutat nova o fins i tot en un país nou ens pot portar molts problemes i molts mals de cap. És per això que el funcionament de l'institut i la forma en la que ens reben els professors i l'institut en sí ens pot facilitar o no l'arribada i la integració. La llengua molts cops pot ser un problema i és necessari tindre les eines necessàries per poder sobrepassar aquest problema.

Aquesta era una pregunta simple de si o no ja que tenia la intenció de fer una entrevista a un professor de cada institut i poder-los parlar més del funcionament de cada centre educatiu ja que normalment els alumnes no estan molt al dia amb el funcionament i organització del centre o de les normes preses.

Els participants de l'institut Blanca d'Anjou que han dit que el seu institut està preparat per rebre nous nous són el 77,3% del total de participants d'aquest centre escolar. El 22,7% restant ha dit que el seu institut no és apte per la rebuda d'immigrants.

Pel que fa als participants del centre educatiu Jaume I de Salou, un 72,5% dels participants deien que sí que està preparat el seu institut per rebre immigrants i el 27,5% restant no comparteix el pensament dels anteriors sino que pensen que el seu institut no està preparat.

Tot això ens porta a pensar que hi ha més alumnes de l'institut Jaume I que pensen que el seu institut no està suficientment preparat per als nous nous que a l'institut Blanca d'Anjou.

Hi ha un 4,8% més alumnes de Salou que del Perelló que afirmen que el seu institut no està preparat per a rebre nous nous.

1.3. Conclusions de l'enquesta

Amb aquesta part del treball de recerca, l'enquesta feta als alumnes de dos instituts diferents, he pogut realitzar un dels meus objectius. L'objectiu complert ha sigut veure les diferències entre els alumnes d'un institut d'una zona urbana i un centre educatiu d'una zona rural.

La realització d'aquesta part em permet fer aquestes afirmacions:

- Hi ha més immigrants a les zones urbanes que a les rurals.
- Els immigrants prefereixen anar a zones urbanes però sembla ser que els alumnes de centres escolars de zona rural estan més satisfets que els de zona urbana.
- Els alumnes de centres escolars de zones urbanes solen patir més situacions de discriminació pel fet de ser immigrants.
- En aquest cas hi ha més noies que nois en la categoria "d'immigrants" en aquests dos centres escolars.
- Els alumnes de centres escolars que es troben en una zona urbana prefereixen més els termes "ciutadà del seu país d'origen" que els termes "foraster" o "immigrant".
- Els alumnes de centres escolars que es troben en una zona rural arriben a sentir-se identificats amb el gentilici de "català" amb més facilitat que els dels centres escolars de zones urbanes.
- Els immigrants es senten més conformes amb el nom d'espanyols amb més facilitat que els de les zones rurals que es decanten més per dir-se "catalans".
- Els motius més comuns pels quals han emigrat els immigrants de les zones rurals de Catalunya són els motius econòmics, igual que a les zones urbanes.
- Els motius naturals, com desastres naturals o per preferències climàtiques no són motius comuns entre els que trien emigrar cap a Catalunya.

Cal tindre en compte que aquestes afirmacions són meres generalitzacions fetes a partir dels resultats del meu estudi i que potser si hagués triat altres instituts o potser si apliquem aquestes qüestions a un altre país no siguin correctes. Aquestes generalitzacions només les aplico a Catalunya ja que tant el Perelló com Salou fan part de Catalunya, una comunitat autònoma de l'estat espanyol.

2. ENTREVISTES A PROFESSORS¹⁶

Posteriorment d'haver fet una enquesta als alumnes d'un institut de zona rural i un d'una zona urbana propera a l'anterior he triat fer una entrevista a un professor de filosofia de cada centre escolar per mostrar d'una forma més detallada les diferències que poden haver entre dos immigrants. Aquests dos professors han arribat a treballar en el mateix centre escolar alhora i és molt curiós veure com encara sent forasters, la seva situació pel que fa discriminació en l'àmbit laboral i social és molt diferent.

	Adriana Uilacan	Alejandro Arias
Centre on exerceixen	Jaume I	Blanca d'Anjou/el Perelló
Edat actual	44	58
Edat emigració	22	10
Lloc d'origen	Romania	Lleó, Espanya
On ha estat (vivint o treballant)	<ul style="list-style-type: none"> - Romania - Cambrils - Salou - Montblanc - La Selva del camp - Roda de Barà - Torredembarra 	<ul style="list-style-type: none"> - Lleó - Barcelona - Santa Rosa, la Pampa (Argentina) - Girona - Terrassa - Manresa - El Perelló - L'Ametlla del Mar - Alcanar - Tarragona - Salou - L'Ampolla
Tipus de migració	Internacional	Nacional // Internacional (Argentina)

¹⁶ als annexes hi ha la transcripció d'ambdues entrevistes i les gravacions corresponents

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

Dificultats d'adaptació	Sí, bastant. Discriminació laboral.	No, cap.
Com han emigrat	Sola després d'acabar els estudis.	Amb la família.
Professió	Professora de ciències socials Filosofia + Màster Anglès Administració	Filosofia
Motius migratoris	Econòmics. Millora de la qualitat de vida.	Familiars Oportunitats laborals Marxar a una zona urbana
Frase destacable	“Vivia amb por” “Tots viviem amb la mateixa por” Frase dita per Adriana referint-se a la por que les forces policials els enxampessin que no tenien papers i eren immigrants il·legals.	“Si us quedeu aquí, us quedeu per cuidar vaques i ovelles” Frase dita per la mare de l'Alejandro Arias per donar a entendre als seus fills que havien d'emigrar per trobar llocs de treball i per tindre una millor qualitat de vida en una zona urbana.
Què es considera?	Actualment es sent catalana però durant la joventut era romanesa o forastera.	Alejandro no ha sigut capaç de triar només una nacionalitat o un lloc que catalogar com al seu lloc d'origen. Sent que pertany a tots els llocs on ha viscut.

CONCLUSIONS

Un cop acabada la recerca i l'ordenació de tota la documentació extreta de les fonts documentals, així com de les entrevistes i l'enquesta toca fer un resum i valoració del treball així com donar compte de la consecució dels objectius que m'havia proposat.

En primer lloc hauria de dir que en cada paràgraf que llegia dels llibres que vaig escollir, en cada xerrada que mantenia amb els meus informadors, m'adonava que hi ha moltes opinions sobre els immigrants i molts punts de vista des dels quals se'ls ha observat. Hi ha qui pensa que els immigrants arriben al seu país per fer mal als habitants autòctons, hi ha qui diu que tots són pobres que portant delinqüència i hi ha qui veu als immigrants com a persones.

Per una banda, en aquest treball trobareu una part més teòrica, dedicada a la terminologia i definicions, a la presentació de diferents pensaments de sociòlegs i antropòlegs. Per l'altra banda, trobareu una part pràctica per concretar de la situació personal dels alumnes immigrants dels instituts Jaume I de Salou i El Perelló, una enquesta i dues entrevistes.

Hem pogut observar com l'Adriana ha viscut situacions de discriminació laboral i ha experimentat una difícil integració entre la població mentre que l'Alejandro que a diferència de l'Adriana que venia de fora d'Espanya, ell va emigrar de forma interna per Espanya. He tingut el plaer de conversar amb dues persones que han experimentat situacions molt contràries però a la vegada similars. Comparteixen el fet d'haver sacrificat la seva comoditat marxant de casa seva, deixar la família i les amistats enrere i viure lluny dels que estimaven. Hi ha qui no necessàriament visqui situacions traumàtiques i hi ha qui ha de lluitar molt contra els estereotips i pensaments col·lectius.

La part pràctica mostra clarament com cada immigrant viu una experiència completament diferent i la destinació a la que arriben pot fer variar aquesta experiència de forma tant positiva com negativa.

Hi ha més homes immigrants que dones a Espanya, la majoria d'immigrants són joves i els motius més comuns per haver emigrat són els econòmics i els familiars. Generalment els joves prefereixen les zones urbanes per sobre de les zones rurals per les possibilitats de treball, perquè intenten fugir de la pobresa d'algunes zones rurals o pel simple fet que a les zones urbanes hi ha més centres universitaris i més zones d'interès.

Endavant les atxes! Immigració, desigualtats i discriminació.

El problema més destacable dels immigrants quan arriben a Catalunya sol ser la llengua catalana i castellana en el cas que provinquin d'un país que no sigui Hispanoparlant. A les zones urbanes sembla ser més fàcil trobar formes de solucionar els problemes comunicatius perquè els ajuntaments o instituts ofereixen classes de català per a adults.

Pel que fa desigualtats entorn els immigrants he pogut arribar a la conclusió que el més difícil no són els problemes que poden derivar per l'acceptació social a causa de les diferències culturals sinó en la manera en la qual l'ensenyament pot ser igualitari per a tothom, sense importar la teva cultura.

La problemàtica que s'observa amb els immigrants no resideix en la falta d'acceptació de la diversitat cultural, sinó en el prejudicis que es generen cap aquestes minories.

Llegint el llibre "La immigració estrangera a Espanya, Els reptes educatius" de Francesc Carbonell, m'he trobat amb una visió que no comparteixo sobre la forma en la qual s'hauria d'actuar per promoure la integració dels immigrants. Aquest autor ve amb la proposta de centrar-se en els grups majoritaris per no fer destacar els col·lectius minoritaris i d'aquesta forma seria més fàcil fomentar la integració.

Per una part estic d'acord amb l'autor i per una altra no.

Per una part crec que no s'hauria d'evadir focalitzar-se en els col·lectius minoritaris sinó tot el contrari. Com bé ha dit l'Adriana Uilacan en l'entrevista: "La integració de l'immigrant no està en mans de la població sino que de l'immigrant en sí."

Per l'altra part també penso que centrant-se en els col·lectius majoritaris, en aquest cas les persones integrades en l'institut, podem fer que compreguin millor la situació de la minoria (els immigrants) i així a través de l'estimulació empàtica crear un ambient reconfortant per als immigrants.

Si des de joves ensenyem a respectar als immigrants en els instituts, quan arribin a la vida laboral tindran una forma de pensar més oberta i així disminueixen els casos de discriminació laboral.

La situació dels immigrants ha anat canviant durant els anys, el racisme, la xenofòbia i la discriminació en general ha variat i encara varien segons els llocs del món. Però, arribarà en algun cop a desaparèixer aquest fenomen discriminatori? Podrem sobrepassar com a societat totalment la mentalitat racista? Com cada cop és més fàcil interactuar de forma online amb persones de tot el món, és normalitzarà per complet el fet de emigrar?

WEBGRAFIA

www.enciclopedia.cat [consultat el 3/11/2021]

<https://historiaespana.es/edad-contemporanea/guerra-civil-espanola> [consultat el 13/11/2021]

<https://www.filco.es/el-odio-que-todo-lo-destruye/> [consultat el 30/12/2021]

www.wikipedia.com [consultada el 29/12/2021]

www.wikipedia.org [consultada el 23/11/2021]

www.wikipedia.org [consultada el 11/01/2022]

<https://www.lugarnia.com/destinos/europa/salou-que-ver-y-hacer/> [consultada el 28/12/2021]

www.idescat.cat [consultat el 28/10/2021]

www.idescat.cat [consultada el 12/12/2021]

www.idescat.cat [consultat el 24/11/2021]

https://www.viaempresa.cat/es/territorio/perello-pueblo-miel-cataluna_2104891_102.html [consultat el 20/12/2021]

<https://culturainquieta.com/es/arte/pintura/item/16571-exodus-una-obra-necesaria-que-refleja-el-drama-de-la-inmigracion.html> [consultada el 6/01/2022]

<https://hyperallergic.com/575754/exodus-safet-zec-srebrenica-genocide/>

[consultada el 8/01/2022]

<https://safetzec.maona.si/en/exhibition-and-exhibition-grounds/> [consultada el 7/01/2022]

<https://papers.uab.cat/article/view/v97-n4-esteban> [consultada el 11/01/2022]

<https://psicologiaymente.com/biografias/georg-simmel> [consultat el 11/01/2022]

<https://kripkit.com/robert-ezra-park/> [consultat el 11/01/2022]

BIBLIOGRAFIA

PAJARES ALONSO, Miguel *Refugiados climáticos. Un gran reto del siglo XXI.*, Barcelona. Rayo verde editorial (2020)

TORRES, Francisco *La inserción de los inmigrantes. Luces y sombras de un proceso.*, Madrid. Talasa (2011)

CARBONELL, Francesc et al. , junt amb Eliseo Aja, el Col·lectiu loé (C.Pereda, W. Actis i M. A. de Prada), Jaume Funes i Ignasi Vila. *La immigració estrangera a Espanya. Els reptes educatius.*, Barcelona. Fundació La Caixa. (1999)

A. Albert Mas i P. Benjamin Arguimbau, *Geografia.*, Barcelona. Vicens Vives (2015)